

www.ROVDYR.org

FOLKEAKSJONEN NY ROVDYRPOLITIKK NR 3 – OKTOBER 2011

EU vil at ulven skal
forvaltes fra Brüssel

SELVFØLGELIG SKAL VI JAKTE PÅ UTRYDNINGSTRUET ULV
STORTINGETS ROVVILTFORLIK ORD FOR ORD
MILJØVERNDEPARTEMENTETS TOLKNING AV ROVVILTFORLIKET
STOR STEMNING PÅ JAKT OG FISKEDAGENE

www.rovdyr.org

Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk

Postboks 40, 7701 Steinkjer

Telefon: 975 95 119

Telefaks: 74 12 65 01

E-post: aksjonen@rovdyr.org

Bankkonto: 4464.09.33434

Annonser

sendes til Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk (se adresse over).

Annonser leveres som høyoppløselig PDF-fil. Bilder i annonsen må være CMYK og i 300 dpi. Fonter skal være «embedded». Alle farger i PDF-fila må være CMYK.

Stoff til ROVDYR

For å gjøre produksjonen av ROVDYR mest mulig effektiv ber vi om at stoff sendes på fil (helst worddokument) og gjerne på mail. Digitale bilder bør ha min. oppløsning 2,1 MB pixel - 1650x1200 JPEG fine/normal. Stoffet sendes til Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk Postboks 40, 7701 Steinkjer aksjonen@rovdyr.org

Redaktører:

Åsmund Ystad

Nils Solberg

Andre bidragsytere:

Laila Hoff

Andreas Skartveit

Gaute Nøkleholm

Foto forside: Fotomontasje

Utgivelser 2011

N r. 4. des manus 20. nov

Grafisk produksjon

Kreator Kommunikasjon AS, 3570 Ål

www.kreator.no

ISSN 1890-8306

Fra lederen

Men mat skal dem ha

Nå er endelig høsten her og for mange av oss er dette den beste årstiden. I skrivende stund er jeg kommet hjem etter noen flotte dager på jakt i fjellet og litt ble det også i sekken. Samtidig ble det god tid til å snakke med bønder som kjørte hjem de siste beitedyra fra fjellet. Det var ikke vanskelig å finne samtaleemner - tap av beitedyr til rovdyr og hvordan jakta og fisket gikk i år.

Akkurat der, langt inne på fjellet fikk jeg en åpenbaring! Her sto folk og snakket om eksakt det samme som folk på fjellet gjorde for flere tusen år siden, nemlig høsting av naturen. Forskjellen var bare klærne og utstyret vi hadde på oss.

En annen forskjell er at folk som tidligere høstet mat av naturen ble sett som nyttige og nødvendige av alle i samfunnet. I dag er det en ny gruppe i samfunnet som hater både beitebrukeren og jegeren. Denne gruppen kaller seg naturvernere og har sogar politiske partier som representerer deres syn. Begriper de ikke at de angriper sin egen kulturarv og en særdeles miljøvennlig måte å skaffe mat på?

Nei, det virker ikke slik. I deres romantiske Disneyverden er det mettede rovdyrstammer som er beviset på en intakt natur. Mennesket er det ikke plass til bortsett fra de med rød anorakk og kamera på magen. Jeg har mange ganger prøvd å forklare de mest hardnakkede ulveelskerne at vi har et ansvar for våre jakt-, fangst- og utmarkstradisjoner. Å overbevise disse er like vanskelig som å servere svine-koteletter i en moske.

I høst ser vi også et resultat av regjeringens ønske om rovviltforlik. Vi ser at fellingstilatelser på hannbjørner sitter litt løsere enn før forliket. Men nå har vel hannbjørner heller aldri fått unger! Nødverge for hund ser det ut til at vi kan se langt etter i høst. Miljøverndepartementet til Erik Solheim gjør sitt for å trenere dette og da blir det slik.

Ulven ble holdt utenfor rovdyrforliket i denne omgang men det er bestemt at både ulvesonen og bestandsmålet for ulv skal opp til evaluering. Det blir spennende. Den svenske miljøvernministeren Andreas

Carlgren har fått kjeft av EU for den svenske ulvejakten sist vinter og ble så skremt at han fjernet taket på 210 ulver og foreslo 450 som betyr 100 ulverevir. Deretter gikk ministeren av.

Det svenske Jegerforbundet og Landbrukets riksforbund, som har hele tiden har lagt seg flate for sin Riksdagen rovdyrpolitikk, har endelig våknet av søvnen. De er lamslått over hva de er våknet til.

Hva det vil føre til er vanskelig å si men store svenske organisasjoner har en egen evne til å følge sine myndigheter i tykt og tynt.

Hva får dette å si for Norge? Ikke er vi i union med svenskene lenger og ikke er vi medlemmer i EU. SV som styrer skuta i MD undertegnet en avtale med Sverige 12. august der de forplikter seg til et samarbeid om ulv. Erik Solheim lanserte samtidig sin helt personlige tolkning av forskningen og foreslår å øke antall ulv i Norge. Han begrunner det med at det ikke er ulven i de etablerte norske revirene som gjør skade men derimot streiffulven fra Sverige.

Rovdyrpolitikken som Erik Solheim er satt til å styre skal forvaltes på grunnlag av kunnskap. Da er det mildt nedslående at minister Solheim selv ikke besitter det nødvendige minimum av slik kunnskap selv. Hvor i all verden får han slikt i fra?

En som er helt på linje med Solheim er Rasmus Hansson i WWF. Han lanserte samtidig en Norsk-Svensk ulveunion.

Vi i Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk har selvfølgelig fulgt med på dette spillet en stund. Ingenting forundrer lenger i politikken.

Det har aldri vært viktigere enn nå å si nei til ynglende ulv i Norge! Det står i våre vedtekter.

Ulv i Norge kommer det alltid til å være så lenge vi har Sverige som nabo. Men det får da være grenser. Den som lever får se. I mellomtiden driver Venstre og SV en rovdyrpolitikk som det skulle være en selskapslek!

Nils Solberg

Selvfølgelig skal vi jakte på kritisk truet ulv - Usaklige klager på rovdyrjakt

ÅSMUND YSTAD

Miljøorganisasjonene klager på jakt og fellingskvoter på store rovdyr. I klagene kappes de om å være mest opprørt over en forvaltning som tillater felling av dyr som er utrydningstruet.

Men store rovdyr er dømt til et liv på den norske rødlista over truede arter. Det visste også Stortinget da de vedtok bestandsmål som betyr at ulven uansett vil være "kritisk truet" i Norge.

Stortinget vedtok også at store rovdyr skal reguleres med jakt. Det ligger som en forutsetning i norsk rovdyrforvaltning at de regionale rovviltneemndene skal vedta jaktkvoter på kritisk truet ulv.

Dette er det tungt for miljøvernorganisasjonene å forstå der de skriver klage etter klage med bønn til Miljøverndepartementet om å stanse jakt på truede rovdyr.

Rødlista er ikke et argument

Egentlig burde dette være enkelt. Når Stortingets vedtatte bestandsmål sikrer at store rovdyr fortsatt vil være utrydningstruet i Norge, kan ikke vernesiden etterpå kreve at jakta skal stanses fordi rovdyra er oppført på rødlista over truede arter. Det er rett og slett ikke noe argument.

Den som klager høyest er Kurt Oddekalv i spissen for en gruppe nyfrelste aktivister. De gjør hva som helst for oppmerksomhet og er ikke opptatt av at deres argumenter holder vann. For dem er det seier nok å få omtale i media.

FOTO: NATURVERNFORBUNDET / MILJØVERNFORBUNDET / WWF NORGE

Arnodd Håpnæs i Naturvernforbundet og Rasmus Hansson i WWF klager opprørt over ulvejakta, men bommer totalt med argumentene. Kurt Oddekalv bryr seg ikke om faglige sammenhenger, bare han kommer i avisa.

Da er det verre med Norges Naturvernforbund og WWF. De vil gjerne framstå som faglig etterrettelige og gjentar hele tiden hvor usannsynlig sårbare rovdyra er og hvor lite vi andre egentlig har forstått. Og lisensjakt på truet ulv er helt uakseptabelt.

..Når Stortingets vedtatte bestandsmål sikrer at store rovdyr fortsatt vil være utrydningstruet i Norge, kan ikke vernesiden komme etterpå og kreve at jakta skal stanses fordi rovdyra er oppført på rødlista over truede arter..

Men for å flytte ulven fra "kritisk truet" i den nasjonale rødlista til neste nivå som heter "sterkt truet" kreves det mer enn 50 voksne ulver i Norge. Det er flere ulver

enn Stortingets bestandsmål. Og for at ulven skal kunne klassifiseres som "livskraftig" og fjernes fra rødlista, må vi ha 1000-2000 voksne ulver.

Derfor blir det helt umulig å følge Naturvernforbundet og WWF i argumentasjonen mot lisensjakt på ulv. Rovviltneemndene i Hedmark og Akershus/Østfold har fått et mandat fra Stortinget om å forvalte ulven i Norge innenfor vedtatte bestandsmål. Og lisensjakt er et av rovviltneemndenes viktige verktøy.

I en slik sammenheng blir det selvfølgelig helt på jordet når miljøvernorganisasjonene krever at rovviltneemndene skal ta hensyn som Stortinget har vurdert og satt til side. Alle vet at ulven er på rødlista over truede arter. Men slike argument er rett og slett ikke relevante i forhold til rovviltneemndas mandat.

FOTO: HANS ERIK SANDVIK

Rekordmange gauper skutt

I alt 157 gauper ble skutt eller omkom i jaktåret 2010/11. Det er ti mer enn året før, og det høyeste antallet siden 1870-årene.

105 jerver

I alt ble 105 jerver skutt eller drept av andre grunner, noe som er 16 flere enn året før. Til sammen ble 58 av jervene skutt under skadefelling.

10 bjørner

I alt ti bjørner ble skutt eller drept. Av dem ble seks skutt under skadefelling og én ble påkjørt av bil. Tre bjørner av en kvote på 19 ble skutt under lisensfelling.

13 ulver

I alt ble 13 ulver skutt eller drept av andre årsaker. Fem under skadefelling, fire under lisensfelling, en tatt av toget, to med bil og en i nødverge.

Denne gaupa tok en tamrein for mye i Stod 10 mars og ble en av 38 gauper som ble felt i Nord-Trøndelag i 2010/11.

Sverige legger seg flat for EU

Miljøvernminister Andreas Carlgren avlyste lisensjakta og fjernet taket på 210 ulver. Deretter fikk han sparken.

ÅSMUND YSTAD

Miljøminister Andreas Carlgren avlyste lisensjakta og fjernet taket på 210 ulv i Sverige for å tilfredsstille EU, som har truet med EU-domstolen for å stoppe svensk ulvejakt. Deretter gikk han av som statsråd.

Ulvevedtaket møtes selvfølgelig med voldsomme protester fra jegerorganisasjonene og fra folk i ulveområdene. De beroliges ikke av miljøminister Carlgrens forsikringer om at dette kun er en midlertidig "unnamanøver" for å hindre en fastlåst og langdryg prosess i EU-domstolen.

En riktigere forklaring er det nok at den svenske regjeringen valgte å stanse lisensjakta og begrensningen på ulvestammen for å unngå et ydmykende inngrep fra EU-kommisjonen.

Skyddsjakt, som i Slovenia

I stedet lover regjeringen økt skyddsjakt,

eller skadefelling. Og det er det grunn til å tro at EU har mindre imot. Miljøminister Carlgrens kollega i EU-kommisjonen, miljøkommissær Janez Potoniks, kommer nemlig fra Slovenia der det jaktes på 12 av landets 70-100 ulver, med skyddsjakt.

Men svenske jegere blir ikke beroliget av det. De er mye mer opptatt av at regjeringen og Andreas Carlgren har forlatt taket på 210 ulver i Sverige og allerede er på veg til 450 ulver, som er forslag som allerede ligger på regjeringens bord.

Starter maktkamp med å legge seg flat

Pausen i lisensjakta har den svenske regjeringen likegodt tenkt å bruke til å arbeide for å forandre EUs habitatdirektiv. De ønsker å tilpasse direktivet til en forvaltning som tar hensyn til folk som lever med ulven i hverdagen. Men det er neppe et godt tegn at man starter dette arbeidet med å legge seg helt flat for EU.

Svenskene hevder, med rette, at de har helt andre utfordringer med viltforvaltning enn mange andre EU-land. Og de mener, sannsynligvis også med god grunn, at svensk viltforvaltning ligger langt foran gjennomsnittet i EU med tanke på kunnskap, overvåkning og gjennomføring.

Miljøvernminister Andreas Carlgren går av

Ny miljøvernminister Lena Ek kommer

Innavlsmaset slår tilbake?

Men her ligger også kanskje svenskenes mærritt. De kan frykte at EUs ambisjoner innen rovdyrforvaltning handler lite om kunnskap og mye om symbolpolitikk. Og i den grad byråkratene i Brussel har de lyttet på svenske (og norske) ulveforskere og politikere de siste årene, så har de fått høre i det uendelige at ulven i Skandinavia er fåtallig, sterkt innavlet og kritisk utrydningstruet.

Dermed er det kanskje ikke så rart at EU reagerer? Innavl på ulv er tydeligvis et problem som EU-kommisjonen ser på med det største alvor. Miljøbyråkratene i Brussel er nok hellig overbevist om at de gjør det eneste rette når de bruker makta til å stanse svensk ulvejakt. Kanskje for godt?

"Innavl på ulv er tydeligvis noe som EU-kommisjonen ser på med stort alvor"

En av 25 reinkalver som er drept av en bjørn som kalles "Maisa"

Bjørn gomler reinkalv i store mengder

Et forskningsprosjekt som gjennomføres i Nord-Sverige dokumenterer at bjørnens predasjon på reinkalv om våren er et enormt problem.

Med intensiv oppfølging av radiomerket rein og bjørn, har forskere for første gang kunnet følge dette dramaet på nært hold. I løpet av våren 2011 er det dokumentert at 10 radiomerkede bjørner har tatt 165 reinkalver.

Dette overrasker forskerne, men ikke samene i området som er glade for at de får vitenskapelig dokumentasjon på hvor ødeleggende det er med mye bjørn i kalvingslandet.

Forskningsprosjektet skjer i regi av det svenske Viltskadecenteret, Skandinaviske bjørneprosjektet og Udtja sameby og Gällivare skogssameby i Norrbottens län.

Kilde: www.viltskadecenter.se

Bryter samarbeidet med myndighetene om ulv

Jegerforbundet frykter et vanvittig rovdyrtrykk i Sverige

NILS SOLBERG

Svenske Jegerforbundet har etter regjeringens knefall for EU besluttet å bryte samarbeidet med myndighetene om ulv.

Det var på høy tid! Jegerforbundet har i en årrekke latt seg styre av Naturvårdsverket i rovdyrpolitikken trass i massiv kritikk fra sine medlemmer i ulveområdene. Likevel har de inngått det ene samarbeidet etter det andre for å etablere ulv i Sverige. Vi i Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk har ventet på hvor langt Jegerforbundet var villige til å gå. Mottoet har tydeligvis vært: Tåler vi den, så tåler vi den.

Den svenske regjeringen og Jegerforbundet ble for et par år siden enige om et tak på 210 ulv i Sverige. Dette var riktignok antall ulv før siste års yngling, og dermed et kraftig underestimat. Likevel godtok Jegerforbundet dette. Når den svenske regjeringen nå har forlatt dette og er i fri flyt opp mot 450 svenske ulver for å tilfredsstille EU, har Jegerforbundet fått nok. For å få plass til all ulven sør for reinbeitedistriktene må det til en betydelig etablering av ulv

i Sør-Sverige, i de store befolkningsområdene. Her har Jegerforbundet tyngden av sine medlemmer.

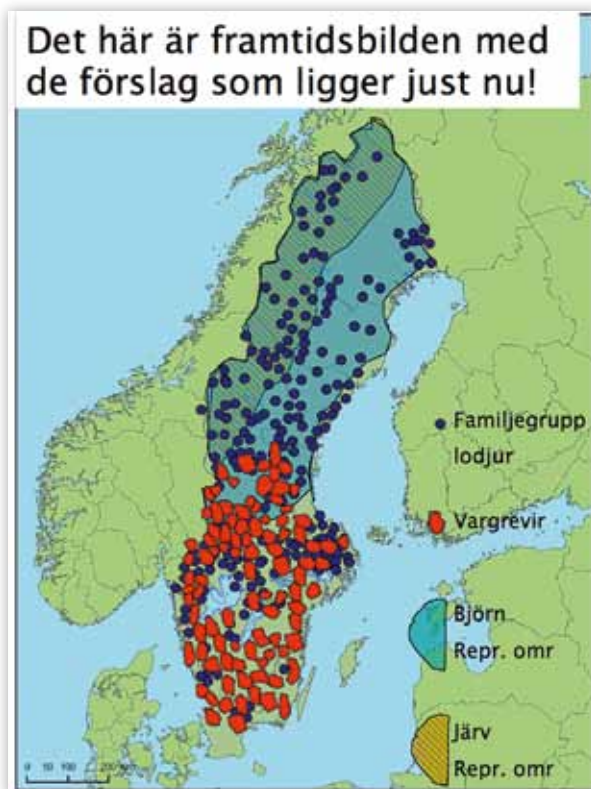
Jegerforbundets mange medlemmer i sør har tidligere ikke blitt berørt av ulveproblemene og har kanskje trodd det skulle fortsette slik.

450 ulv i Sverige vil få fatale konsekvenser for Norge med en massiv innvandring av ulv. Derfor er det nå viktigere enn noen gang tidligere å stramme til. Det svenske Jegerfor-

bundet ristet på hode av Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk da vi sa nei til ynglende ulv i Norge. I dag angrer de kanskje at de ikke frontet en 0-visjon for 15 år siden.

"Jegerforbundets mange medlemmer i sør har tidligere ikke blitt berørt av ulveproblemene og har kanskje trodd det skulle fortsette slik."

Framtidskartet, slik det svenske Jegerforbundet frykter det blir med 450 ulv i Sør-Sverige.

Rovdyras økologiske betydning sterkt overdrevet

ÅSMUND YSTAD

En vitenskapelig artikkel i det amerikanske tidsskriftet Science fikk nylig mye oppmerksomhet. En gruppe forskere hadde satt søkelyset på toppkonsumentenes, altså de store rovdyras, betydning for hele det biologiske mangfoldet.

Vanligvis har man vurdert toppkonsumentenes rolle i økosystemet som marginal. Ulv, løve, bjørn og blåhval osv. har vært gratispassasjerer på toppen av pyramiden, mens artene lenger nede i næringspyramiden bestemte økosystemenes kompleksitet.

Våt drøm for rovdyrvenner

Forskerteamet bak Sciencerapporten mener nå at denne forestillingen må endres, og at artene på toppen har mye større betydning. De mener at tap av toppdyr kan forklare mange av de økologiske overraskelsene vi har sett i de siste århundrene, for eksempel pandemier, store endringer i økosystemer, populasjonskollaps i arter vi har nytte av og eksplosjoner i andre.

Med all respekt for vitenskapen, forskernes budskap ligner litt for mye på en rapport fra WWF, der mangel på ulv er roten til alt vondt i naturen, fra tap av artsmangfold til global oppvarming. Dette er en våt drøm for rovdyrvenner som lenge har savnet støtte i synet på at store rovdyr er meningen med livet.

Store rovdyr er politikk, ikke økologi

En annen som uttrykker skepsis til rovdyrernes betydning for økologien er Olof Liberg, forsker og leder i den norske svenske forskningsmiljøet Skandulv. Han viser ganske enkelt til virkeligheten i Sverige som har klart seg lenge uten store stammer av store rovdyr.

-Ulven var jo lenge borte helt, og gaupe fantes ikke i Sør- og Mellomsverige i flere århundrer uten at økosystemene krasjet.

I følge Olof Liberg handler dette mer om politikk enn økologi. Det er EU og Bernkonvensjonen som krever store rovdyr i Sverige, og ikke økosystemene.

Kilde: forskning.no/ SVT

Nytt rovdyrforlik

Ikke akkurat noen månelanding

NILS SOLBERG

Et lite skritt for et menneske, men et stort for menneskeheten. Det var Neil Armstrongs ord da han satte beinet på månen. Det nye rovdyrforliket er et lite skritt i riktig retning for oss, men tydeligvis et stort skritt for Stortinget.

Forliket inneholder noen godbiter for Distrikts-Norge, men bærer samtidig sterkt preg av at alle partiene har vært med i forhandlingene.

Mer lokal forvaltning, effektivt uttak av skadedyr og nødverge for hund er saker Folkeaksjonen har hatt på agendaen i alle år. Et skritt i riktig retning, men kampen fortsetter.

Bestandsmålene er fortsatt for høye til at man kan forventer redusert konfliktnivå i områdene som skal ha fast forekomst av rovdyr. Fortsatt skal det bli mange flere bjørner i yngleområdene. Stortingets løsning for utmarksbruk i disse områdene og i ulvesona er full omstilling eller avvikling. Det er svært dårlig ressursbruk for utmarksnasjonen Norge.

Vi er likevel fornøyd med at Stortinget til slutt har tatt konsekvensen av at hannbjørner ikke yngler.

Ulven ble lagt på vent

Ulven er lagt på hylla og nye forhandlinger om bestandstall kommer til neste år. Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk er klar for denne kampen også.

Med partiene på venstresiden med i forliket kunne vi ikke vente oss en reduksjon i bestandsmålet for ulv. Ergo er det greit for oss at det blir en omkamp om ulven senere. Stortinget har også vedtatt å evaluere ulvesonen. Det er et arbeid vi ser fram til å delta i.

Av andre små godbiter er det rett og slett gledelig at Stortinget skriver ned at snøscooter kan brukes til skadefelling.

Det er i dag en vilje for enn langt mer restriktiv rovdyrpolitikk blant flertallet på Stortinget. Det er en utvikling vi har arbeidet lenge for. Nå gjelder det å fortsette samme kursen for å påvirke ytterligere.

Selv om vi etterpå føler at forliket bare ble en liten seier for oss, er det et skritt i riktig retning. Vi er ikke bortskjemt med positive forandringer i norsk rovdyrpolitikk. Derfor skal vi koste på oss å være litt fornøyd med forliket og ta med det i kampen videre.

Tolkning av rovviltforliket

Som alle stortingsvedtak skal rovviltforliket tolkes og omsettes i praktisk forvaltning. Det er regjeringen og forvaltningens ansvar. Men klok av skade oppfordrer vi i FNR alle interesserte i å følge med på denne prosessen.

Dette vet vi alt om, som har fulgt med norsk rovdyrforvaltning i mange år og vært med og hørt på de mange diskusjonene om hva Stortinget vedtok, i motsetning til det forvaltningen faktisk gjør. Denne høsten og vinteren blir derfor viktig. Noen endringer forutsetter lovendring, andre forskriftsendring.

Toget går nå

I håp om at flest mulig vil følge med på dette trykker vi opp Stortingets forlik. Og i tillegg har vi også tatt med Miljøverndepartementets brev med forslag til oppfølging og tolking av rovviltforliket.

Jeg oppfordrer alle til å lese. Det er en forutsetning for å kunne påvirke prosessen videre. Det er nå toget går. Etterpå er det for sent.

FOTO: ANDREAS KOPPARS

Elgkalven hadde fått halve baken opprevet og låg levende og skrek når den ble funnet av Andreas Koppars.

Virkeligheten som dyrevernerne lukker øynene for

En elgkalv som var angrepet og hard skadd av ulv, ble funnet i slutten av september i Jäderås, ett par mil sørvest for Ockelbo i Sverige. Kalven levde og skrek øredøvende før den ble avlivet.

I følge Andreas Koppars kunne han ut fra overflaten på de store kjottsårene se at kalven hadde levd slik i minst et døgn.

STORTINGETS ROVDYRFORLIK - Ord for ord

Vedtatt 16. juni 2011.

Dokument 8:163 S (2010–2011)

Stortingsgruppene til Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti, Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet og Venstre har den 16. juni 2011 inngått følgende avtale om forvaltningen av gaupe, jerv, ulv og bjørn.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende forslag:

Stortinget ber regjeringen gjennomføre følgende tiltak i forvaltningen av gaupe, jerv, ulv og bjørn: Norsk rovviltforvaltning skal skje innenfor rammen av bestemmelsene i naturmangfoldloven og Stortingets behandling av denne, Bernkonvensjonen og den todelte målsettingen etter rovviltforliket av 2004, og den videre oppfølging av dette.

All forvaltning av rovvildt skal bygge på vitenskapelig og erfaringsbasert kunnskap. Videre skal det legges vekt på regional forvaltning, respekt for eiendomsretten, og enkeltmenneskers og lokalsamfunns livskvalitet.

Norge har etter Bern-konvensjonen en forpliktelse til å sikre overlevelsen til alle de store rovviltartene i norsk natur. Flere av våre store rovvildt er en del av større skandinaviske stammer, forlikspartene ser det som naturlig å samarbeide med våre naboland om forvaltning av relevante rovvildt, noe som også er i tråd med Bernkonvensjonens formuleringer om internasjonalt samarbeid. Dyr på utmarksbeite har mange positive kvaliteter, og det er viktig å sikre levedyktig næringsvirksomhet i landbruket i områder med rovvilt. Forlikspartene viser til den todelte målsettingen etter rovviltforliket fra 2004, og at utfordringen ligger i å ivareta begge deler uten at konfliktene mellom dem blir større enn nødvendig.

Det er et mål at den regionale myndigheten i rovviltforvaltningen skal styrkes.

Rovdyrforvaltningen må baseres på en politikk der hensynet til å sikre overlevelse til alle de store rovviltartene i norsk natur må kombineres med en forvaltning som totalt sett bidrar til å dempe konfliktene og motvirke utrygghet innenfor den todelte målsettingen.

1. Bestandsovervåking og registrering

1.1 Konflikter rundt innrapportering og registrering av rovvilt samt skader forvoldt av rovvilt må reduseres. Dette krever at den lokale kompetansen i arbeidet med bestandsovervåking og registrering styrkes. Alle observasjoner som lar seg kontrollere og som er overvåkningsmessig interessante, følges opp raskt. I den grad det er hensiktsmessig skal rovviltforvaltningen benytte seg av ny kommunikasjons-teknologi i kontakten med publikum i bestandsovervåkings- og registreringsarbeidet.

1.2 Fagrådet for Nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt skal ha ansvaret for å foreta den løpende vurderingen av best mulig overvåkingsmetodikk. Rovdata er sekretariat for Fagrådet.

1.3 Kursing av lokale rovviltkontakter skal prioriteres, og det skal vektlegges at representanter fra rein- og sauenæringen er sterkt representert blant de lokale rovviltkontaktene.

1.4 Forvaltningskompetansen hos rovviltmyndighetene skal styrkes og kapasiteten i sekretariatet for rovviltmyndighetene bør økes.

1.5 Kommunene i rovviltområdene oppfordres til å ha kompetanse i rovvildtspørsmål. Staten skal bidra til opplæring for å sikre dette.

1.6 Videre skal beitenæring og lokalbefolkning for øvrig involveres mer aktivt i bestandsregistreringene av rovvilt, og det skal i større grad tilrettelegges for slike muligheter gjennom blant annet innsamling av DNA-materiale.

1.7 Rovdata og Statens naturoppsyn (SNO) skal styrkes. Rovdata skal ha det overordnede ansvar for drift av overvåkingsprogrammet for rovvilt og sammenstilling, kvalitetssikring og rapportering på nasjonalt nivå, samt rapportering av avstand mellom bestandsmål og faktisk måloppnåelse.

1.8 Kongeørn må inngå i overvåkingsprogrammet på lik linje med de øvrige rovviltartene, og kartlegging av kongeørnbestanden må ferdigstilles så raskt som mulig. Det er viktig å redusere usikkerheten knyttet til antall hekkende par av kongeørn og skadeomfanget forvoldt av kongeørn på husdyr og tamrein.

2. Konfliktdepdende og forebyggende tiltak

2.1.1 De regionale rovviltmyndighetene har ansvaret for rovviltforvaltningen innenfor sin region. Myndighetene har myndighet til selv å fastsette forvaltningsplan, til å fordele midler til forebyggende og konfliktdepdende tiltak. Myndighetene har myndighet til å fastsette kvoter for lisensfelling, kvotejakt og kvoter for betinget skadefelling for bestander der regionalt bestandsmål er nådd. Også i tilfeller der bestandsmål ikke er nådd, skal rovviltmyndighetenes syn tillegges betydelig vekt i Miljøverndepartementets beslutning i saken.

2.1.2 Stortingsflertallet i 2004 la til grunn at de regionale rovviltmyndighetene skulle fatte de årlige vedtak for kvotejakt, lisensfelling og skadefelling for å nå de nasjonale målsettinger som ble satt for de ulike arter. Måltall som også la til grunn en balansert forvaltning der hensynet til beiteinteressene ble hensyntatt innenfor rammen av de internasjonale forpliktelser Norge har. Prinsippet om at klage på de vedtak som de regionale rovviltmyndigheter fattet skulle avgjøres av et overordnet politisk organ, dvs. Miljøverndepartementet, var en viktig forutsetning for å realisere en mer konfliktdepdende forvaltning av artene.

2.1.3 Forlikspartene konstaterer at vi nå har nådd bestandsmålene for ulv, jerv og gaupe, og at forvaltningen av disse artene i tråd med stortingsflertallets innstilling i 2004 ligger hos de regionale rovviltmyndighetene. Forlikspartene er enige om regional forvaltning, og at vedtak i første instans skal fattes av de regionale rovviltmyndighetene.

Forlikspartene er enige om at bestandsmålet på ynglende bjørn er 13. Der bestandsmålet ikke er nådd skal oppbyggingstakten ta hensyn til nødvendig tid til tilpasninger for beitebrukerne og lokalsamfunnene generelt. Rovviltmyndighetene skal ha myndighet når de regionale bestandsmålene er nådd. Men selv om ikke de nasjonale bestandsmål er nådd, overføres forvaltningen av bjørn til de regionale rovviltmyndighetene, når 10 ynglinger er nådd, med mindre det foreligger særskilte grunner for noe annet.

Det påhviler Miljøverndepartementet et særskilt ansvar å følge opp at vedtak gjort av rovviltmyndighetene er innenfor våre internasjonale forpliktelser. Miljøverndepartementet skal gi retningslinjer til de regionale rovviltmyndighetene der bestandsmålene ikke er nådd. Klagevedtak på beslutninger fattet av de regionale rovviltmyndighetene skal ligge i Miljøverndepartementet.

2.1.4 Det skal være en rask behandling av skadefellings-søknader i beitesesongen. For søknader og klager knyttet til lisensfelling, kvotejakt og skadefelling utenfor beitesesongen skal forvaltningen så langt det er mulig gjennomføre en så rask behandling at saken ikke mister aktualitet.

2.1.5 Forlikspartene ber regjeringen pålegge miljøforvaltningen å utarbeide konkrete tidsfrister for besvarelse på henvendelser og klager knyttet til skadefelling, og regjeringen bes komme tilbake til Stortinget med dette.

2.1.6 Forvaltning av gaupe og jerv

2.1.7 Bestandsmålene for jerv og gaupe er etter rovviltforliket i 2004 på henholdsvis 39 og 65 årlige ynglinger. Antallet ynglinger av jerv og gaupe har de siste årene ligget betydelig over bestandsmålet. Rovviltforvaltningen skal skje på en slik måte at antallet ynglinger holdes så nær bestandsmålet som mulig, og forvaltningen iverksetter de tiltak som er nødvendig i tråd med teksten nedenfor.

2.1.8 Rovviltmyndighetenes myndighet for gaupe og jerv baseres på gjennomsnittet av dokumenterte data om ynglinger de tre siste årene fra Nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt.

2.1.9 Forlikspartene er enige om at den regionale forvaltningen og de regionale bestandsmålene av rovvilt skal evalueres innen fem år.

2.2 Uttak av rovvilt

2.2.1 Det legges til grunn at kommunene etablerer godt skolerte, lokale fellingslag der det er aktuelt, og opplæringen av disse skal styrkes. Det skal etableres kurstilbud og prioriteres midler til jevnlig kursing av kommunale/interkommunale skadefellingslag med mål om å øke effektiviteten ved skadefelling av rovvilt ved akutte skadesituasjoner.

2.2.2 Det skal arbeides aktivt med kompetansehevede tiltak for lisensfelling, og etableres et bedre kurstilbud med sikte på å effektivisere lisensfellingen. Slike tiltak bør gjennomføres i nært samarbeid med frivillige organisasjoner.

2.2.3 Det offentlige økonomiske ansvar for skadefelling skal forsterkes og klargjøres. Deltakere i kommunale fellingslag skal som i dag få økonomisk kompensasjon fra første dag.

STORTINGETS ROVDYRFORLIK - Ord for ord

2.2.4 I de tilfeller der lisensfelling ikke gir tilfredsstillende uttelling, skal miljøforvaltningen så langt det er mulig sørge for at resterende kvote tas ut i de områdene lisensfellingsskvote er gitt. Uttak i det som av rovviltnevmnene er definert som prioriterte beiteområder i de enkelte regionene blir prioritert.

2.2.5 Direktoratet for naturforvaltning har myndighet til å fatte vedtak om hvordan og hvor ekstraordinære uttak skal igangsettes for så langt som mulig å få tatt ut resterende lisensfellingsskvote. Dette skal skje etter drøfting med rovviltnevmnene. Rovviltnevmnene skal også selv kunne ta initiativ til en slik drøfting.

2.2.6 Det skal iverksettes tiltak herunder felling, overfor dyr med unormal/sosialisert atferd, for å forhindre skade eller for å ivareta helse- og sikkerhetshensyn.

2.2.7 Det legges til grunn at rovdyrforvaltningen utøves på en slik måte at det ikke er behov for beitenekt etter dyrevelferdsloven i prioriterte beiteområder. Ved vedtak om beiterestriksjoner grunnnet rovvilt skal dyreeier ha rett til full økonomisk kompensasjon etter nærmere regler. Kompensasjonen skal gis fra dag én.

2.2.8 Det skal iverksettes nødvendige tiltak både innenfor rovdyrforvaltningen og reindriften med sikte på å sikre situasjonen for sørsamisk tamreindrift.

Gaupe

2.2.9 Kvotekjakt er et effektivt virkemiddel for regulering av gaupebestanden, og dette bør være hovedvirkemiddelet også i tiden fremover.

Jerv

2.2.10 Når det gjelder jerv, konstateres det at lisensfelling per i dag ikke fungerer tilfredsstillende. Det skal fortsatt være målsetting om at lisensfelling skal bli hovedvirkemiddelet i bestandsreguleringen av jerv, slik at ekstraordinære uttak av yngelokaliteter over tid kan reduseres til et minimum.

2.2.11 Uttak av jerv gjennomført av miljøforvaltningen skal så langt det er mulig gjennomføres under lisensfellingsperioden, men likevel slik at uttak gjennomføres på en kostnadseffektiv måte.

Bjørn

2.2.12 Når det gjelder bjørn, konstateres det at lisensfelling i flere av forvaltningsregionene ikke fungerer tilfredsstillende per i dag. Det skal fortsatt være målsetting om at lisensfelling skal være hovedvirkemiddelet i bestandsreguleringen av bjørn.

2.2.13 Det skal arbeides aktivt med kompetansehevede tiltak for lisensfelling av bjørn, og etableres et godt kurstilbud med sikte på å effektivisere lisensfellingen. Kursing av jegere som deltar på lisensfelling av bjørn vurderes også som svært viktig for å redusere faren for at det oppstår farlige situasjoner mellom bjørn og jegere.

2.2.14 Det legges til grunn at virkeliggjøring av bestandsnivå for bjørn ikke vil kreve areal ut over omfanget av dagens yngelområder. En økt tetthet av bjørn vil forsterke behovet for omstilling i landbruket i disse områdene. Det skal iverksettes nødvendige tiltak for å gjennomføre dette. Nivået på bevilgningene bestemmes i det enkelte års budsjett.

2.2.15 Lisensfellingsperioden for bjørn utvides på en slik måte at fellingsperiodens start endres til 21. august og på den måten samordnes med jaktstart for bjørn i Sverige. Dette vil gi en periode før elgjakta hvor bjørn kan jaktes mer spesielt. Det vil også gjøre at lisensfelling av bjørn kan kombineres med reinsjakt i de områder hvor dette er aktuelt.

2.2.16 Norge ligger i dag i randsonen for den skandinaviske bjørnestammen, følgelig har vi en skjev kjønnsfordeling i den norske bjørnestammen med vesentlig flere hannbjørner enn binner. Vandrende hannbjørn er ansvarlig for en stor andel av bjørnens skade på beitedyr. Det er viktig å øke forutsigbarheten for beitenæringen.

2.2.17 For å øke forutsigbarheten i beitenæringen skal det, utenfor prioriterte yngelområder for bjørn, gis økt adgang til lisensfelling av hannbjørner slik at forekomsten av hannbjørner i prioriterte beiteområder reduseres.

2.2.18 Ekstraordinære uttak etter endt lisensfellingsperiode for bjørn skal kunne tillates i enkelttilfeller hvor det er sannsynliggjort et konkret skadepotensial på husdyr eller tamrein.

2.2.19 Det er et felles mål at tapstallene for beitenæringen må ned. Soneinndelingen må forvaltes tydelig. I prioriterte beiteområder skal uttak av dyr som gjør skade på beitedyr gjøres raskt, og i slike områder skal miljøforvaltningen i større grad enn i dag bidra til å effektivisere slikt uttak, uavhengig av om bestandsmålet er nådd. I prioriterte rovviltområder skal saueproduksjon og andre produksjoner basert på utmarksbeite tilpasses gjennom forebyggende tiltak og omstilling, med utgangspunkt i forekomsten av rovvilt i beiteområdet. Det skal ikke være rovdyr som representerer et skadepotensial i prioriterte beiteområder for husdyr og kalvingsområde for tamrein.

2.2.20 Snøscooter kan brukes ved skadefelling. Skadefelling bør ikke unødig hindres av geografisk jaktområde og av at tidsrammen ikke gjøres for snever.

2.2.21 Ved beslutning om uttak av et dyr skal det vurderes om det er mulig med flytting dersom individet er særlig verdifullt.

2.3 Erstatningsordninger

2.3.1 Det vises til de nedsatte utvalg som gjennomgår erstatningsordningene for tap av husdyr og tamrein. Etter at utvalgene har lagt fram sine innstillinger, vil regjeringen følge disse opp overfor Stortinget på egnet måte. Regjeringspartiene vil drøfte endringer og søke enighet med forlikspartene om en ny og mer konfliktdependende erstatningsordning, før forslag legges fram for Stortinget.

2.4 Nødverge

2.4.1 Nødvergebestemmelsene endres, slik at rovdyr kan avlives for å beskytte hund ved direkte angrep av rovdyr. Forlikspartene skal tas med på råd før lovforslaget fremmes for Stortinget.

2.5 Informasjon

2.5.1 Det er viktig at informasjonen om rovdyrskadens atferd og hvordan man skal forholde seg til dem blir tilrettelagt og presentert på en god måte til målgruppene (barn, voksne, interessegrupper etc.).

2.5.2 Erfaringer fra inn- og utland om tiltak for å gjøre rovdyr mindre nærgående og forebygge frykt gjennomgås.

2.5.3 Rovviltforvaltningen skal ta folks frykt for rovdyr på alvor. Det er nødvendig med mer kunnskap om møtet mellom folk og de store rovdyrne, og kunnskap om frykt- og konfliktdependende tiltak.

3. Bjørn

3.1 Bestandsmålet for bjørn settes til 13 årlige ynglinger. Det skal tilstrebes et jevnere forhold mellom binner og hannbjørn enn i dag, jf. pkt 2.2.17 og 2.2.18, og det settes et tak på antall hannbjørn slik at dette ikke skal overstige 1,5 ganger antallet binner. Dog ikke slik at uttak av hannbjørn tas innenfor binneområdene. Antall binner settes til 6,5 pr. yngling.

4. Ulv

4.1 Det skal samarbeides med Sverige om bestandsregistrering og fordeling av grenseulv. Ulve-revire i grenseområdet skal regnes inn i det norske måltallet. Utgangspunktet for forhandlingene med svenske myndigheter er at grenseulv skal regnes med en faktor på 0,5. Måloppnåelsen (antallet ynglinger) skal ses over flere år i sammenheng. På denne bakgrunn skal det foretas en ny vurdering av bestandsmålet for ulv.

4.2 Vi ønsker en avtale med Sverige, og inntil det er oppnådd, ligger dagens bestandsmål fast. Forhandlingene med Sverige skal starte umiddelbart etter at Sverige er ferdig med sin utredning. Forlikspartene er enige om at det skal tas stilling til endelig bestandsmål for ulv når en avtale med Sverige er på plass, senest innen 2013. Stortinget skal holdes orientert om forhandlingene. Det søkes å få dette på plass senest innen 2013.

4.3 Dersom avtale med Sverige ikke oppnås, skal partene drøfte bestandsmål for ulv på nytt.

4.4 Det settes ned et utvalg som skal evaluere ulvesonen.

16. juni 2011

VIDERE OPPFØLGING AV ROVVILTFORLIKET 2011

Dette brevet fra 25. august i år er første utkast til hvordan Miljøverndepartementet tolker Stortingets rovviltforlik. Dette er selvsagt svært avgjørende for hvordan den praktiske forvaltningen vil bli.

Miljøverndepartementet viser til Representantforslag 163 S (2010-2011), og Stortingets behandling 17. juni 2011, hvor det ble inngått et enstemmig rovviltforlik. En del av Stortingets vedtak er videreføring av gjeldende rovviltpolitikk fra forliket i 2004 (jf. St.mld. nr. 15 (2003-2004) Rovvilt i norsk natur og Innst. S. nr. 174 (2003-2004)). Dagens forvaltningspraksis vil på disse områder bli videreført. Samtidig er det flere punkter i det nye rovviltforliket som vil medføre endringer. I dette brevet gir Miljøverndepartementet en gjennomgang av sentrale momenter, endringer og videre prosesser som følger av det nye rovviltforliket. Regelverksendringer vil det normalt ta noe tid å realisere. De deler av stortingsvedtaket som har konsekvenser for statsbudsjettet vil bli behandlet på ordinær måte.

Innledning

Av rovviltforliket i 2011 fremgår det innledningsvis at norsk rovviltforvaltning fremdeles skal skje innenfor rammen av bestemmelsene i naturmangfoldloven og Stortingets behandling av denne, Bernkonvensjonen og den todelte målsettingen etter rovviltforliket av 2004, og den videre oppfølging av dette. Det vil si at disse rammebetingelsene ligger fast og videreføres som sentrale og avgrensende elementer i forvaltningen av rovvilt. Videre fremgår det innledningsvis blant annet at rovviltforvaltningen baseres på en politikk der hensynet til å sikre overlevelse til alle de store rovviltartene i norsk natur må kombineres med en forvaltning som totalt sett bidrar til å dempe konflikten og motvirke utrygghet.

Nødverge hund

Av rovviltforliket fremgår følgende om nødverge i punkt 2.4.1:

Nødvergebestemmelsene endres, slik at rovdyr kan avlives for å beskytte hund ved direkte angrep av rovdyr. Forlikspartene skal tas med på råd før lovforslaget fremmes for Stortinget.

Adgang til nødverge for hund under direkte angrep av rovvilt vil kreve endring av nødvergebestemmelsen i naturmangfoldloven. En lovendring krever at det gjennomføres en ordinær lovendringsprosess. Forlikspartene skal tas med på råd før lovforslaget fremmes for Stortinget. Miljøverndepartementet tar sikte på å fremme lovforslag for Stortinget i løpet av første halvår 2012.

Bestandsmål

Bestandsmålene for gaupe og jerv, på henholdsvis 65 og 39 årlige ynglinger, skal videreføres på samme nivå som fastsatt av Stortinget i 2004. I rovviltforliket av 2011 påpekes det at antallet ynglinger av gaupe og jerv de siste årene har ligget betydelig over bestandsmålene, og det presiseres at rovviltforvaltningen skal skje på en slik måte at antallet ynglinger holdes så nær de fastsatte bestandsmål som mulig.

Det nasjonale bestandsmålet for bjørn skal reduseres fra 15 til 13 årlige ynglinger, men Stortinget har ikke tatt stilling til hvilke region eller regioner som skal få redusert regionalt bestandsmål for bjørn. Endring av bestandsmålet for bjørn krever endring i forskrift av 18. mars 2005 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften), og Miljøverndepartementet vil sende endringsforslag på høring høsten 2011.

Bestandsmålet på tre årlige helnorske ynglinger innenfor forvaltningsområdet for ynglende ulv videreføres. Samtidig skal det, umiddelbart etter at Sverige er ferdig med sin rovdjursutredning 1. juli 2012, arbeides videre for en avtale med Sverige om nytt bestandsmål for ulv og fordeling av dette, herunder forvaltning av ulv som lever i grenseverv. Det skal tas endelig stilling til bestandsmål for ulv når en avtale med Sverige er på plass, senest innen utgangen av 2013. Videre vil Miljøverndepartementet nedsette et utvalg som skal evaluere ulvesonen. Målsettingen vil være at evalueringen er ferdigstilt senest innen utgangen av 2012, og sees i sammenheng med den svenske rovdjursutredningen og øvrig oppfølging i en ny norsk vurdering av bestandsmålet for ulv.

Bestandsovervåking og registrering

Det nasjonale overvåkingsprogrammet for rovvilt ble etablert i 2000, og omfatter de fire store rovdyrene gaupe, jerv, bjørn og ulv samt kongeørn. Rovdata ble etablert i oktober 2010, og

representerer en styrking av overvåkingen og kartleggingen av artene. Rovdata har ansvaret for det faglige innholdet, formidling, drift og utvikling av overvåkingsprogrammet, og er en uavhengig leverandør av overvåkingsdata for de fem nevnte artene i Norge. Direktoratet for naturforvaltning er, som sentral faginstans innenfor all viltforvaltning, ansvarlig for Nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt. Direktoratet for naturforvaltning skal gjennom sin kontrakt med Rovdata, samt styringsdialog med Statens naturoppsyn, sørge for at punkter om bestandsovervåking og registrering i rovviltforliket av 2011 blir fulgt opp.

Myndighetsforhold

Modellen med regional forvaltning videreføres i det nye rovviltforliket, og det skal fortsatt være rovviltneemndene som har hovedansvaret for rovviltforvaltningen i de ulike forvaltningsregionene. Rovviltneemndene skal, som i dag, ha myndighet til å fastsette kvoter for jakt- og felling av store rovdyr når de regionale bestandsmålene er nådd, men får i tillegg en utvidet myndighet for bjørn.

Utvikelsen knyttet til bjørn innebærer at myndigheten til å fastsette kvoter for felling av bjørn overføres fra Direktoratet for naturforvaltning til de regionale rovviltneemndene for det nasjonale bestandsmålet på 13 ynglinger er oppnådd. Dette innebærer at selv om det regionale bestandsmålet for bjørn ikke er nådd vil rovviltneemnda få myndigheten til å fastsette kvoter for felling når 10 årlige ynglinger av bjørn er nådd nasjonalt. Dette under forutsetning av at det ikke foreligger særskilte grunner for noe annet. Stortinget påpeker samtidig at Miljøverndepartementet skal gi retningslinjer til de regionale rovviltneemndene der bestandsmålet ikke er nådd. Noen av disse endringer krever endringer i forskrift av 18. mars 2005 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften), og Miljøverndepartementet vil se dette i sammenheng med prosessen for endring av bestandsmålet for bjørn som krever endring av rovviltforskriften.

I tråd med det nye rovviltforliket har Direktoratet for naturforvaltning myndighet til å fatte vedtak om hvordan og hvor ekstraordinære uttak skal igangsettes for så langt som mulig å få tatt ut resterende lisensfellingsskvote. Dette skal skje etter drøfting med rovviltneemndene. Rovviltneemndene skal også selv kunne ta initiativ til en slik drøfting.

En endring til mer formalisert drøfting med rovviltneemndene før Direktoratet for naturforvaltning fatter vedtak om ekstraordinære uttak, medfører endring av kommentarene til rovviltforskriften. Miljøverndepartementet vil foreta nødvendige endringer i kommentarene til forskrift av 18. mars 2005 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) som presiserer dette forhold. Miljøverndepartementet understreker at Stortinget i denne sammenheng ikke har vedtatt å endre myndighetsforholdet til Fylkesmannen hva gjelder skadefelling i perioden fra 1. juni til 15. februar.

Videre fremgår det av rovviltforliket at rovviltneemndenes syn også skal tillegges betydelig vekt i de tilfeller der regionalt bestandsmål ikke er nådd. Myndigheten til å fatte vedtak om kvoter for jakt og felling ligger i slike tilfeller hos Direktoratet for naturforvaltning mens Miljøverndepartementet er klageinstans. I den praktiske oppfølgingen av dette skal Direktoratet for naturforvaltning så langt som mulig innhente synspunkter fra rovviltneemndene før beslutning om kvoter for jakt og felling fattes. Miljøverndepartementet vil foreta nødvendige endringer i kommentarene til forskrift av 18. mars 2005 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) som presiserer dette forhold.

Stortinget har i det nye rovviltforliket vedtatt at den regionale forvaltningen og de regionale bestandsmålene av rovvilt skal evalueres innen fem år, og Miljøverndepartementet vil komme tilbake til dette på et senere tidspunkt.

Kompetanse og informasjon

Kompetansehevede tiltak med opplæring og kursing fremheves i flere punkter i det nye rovviltforliket. Dette gjelder kommunal kompetanse i rovviltområdene, forvaltningskompetanse hos rovviltneemndene, og jakt- og fellingskompetanse blant lisensjegere og skadefellingslag. Videre har Stortinget lagt vekt på informasjonsarbeid og kunnskap om blant annet møte mellom folk og de store rovdyrene.

Miljøverndepartementet vil bygge opp strukturer som ivaretar de kurs- og informasjons- og opplæringsbehov i samarbeid med frivillige organisasjoner og SNO.

Erstatningsordningene

I 2010 nedsatte Miljøverndepartementet et ekspertutvalg og en prosjektgruppe som skulle utrede erstatningsordningen for henholdsvis husdyr og tamrein som blir drept eller skadet av rovvilt. Miljøverndepartementet mottok sluttrapport om erstatningsordningen for tamrein den 15. april 2011 og sluttrapport om erstatningsordningen for husdyr den 1. juli 2011. Miljøverndepartementet vil høsten 2011 vurdere anbefalingene og i tråd med det nye rovviltforliket følge opp rapportene på egnet måte overfor Stortinget.

Uttak av rovvilt

Naturmangfoldloven og Bernkonvensjonen setter de overordnede rammebetingelsene for uttak av rovvilt, og Stortinget har i det nye rovviltforliket presisert at norsk rovviltforvaltning skal skje innenfor rammen av disse bestemmelsene.

Bernkonvensjonens artikkel 9 er sentral hva gjelder adgang til uttak av rovvilt for å beskytte bestemte interesser. Bestemmelsen er gjennomført i naturmangfoldloven § 18, som slår fast at det ved forskrift eller enkeltvedtak kan tillates uttak av vilt og lakse- og innlandsfisk bl.a. for å avverge skade på husdyr og tamrein. Vedtak om uttak kan bare treffes hvis uttaket ikke truer bestandens overlevelse og formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte.

I rovviltforliket er det en rekke av punktene som direkte eller indirekte omhandler uttak av rovvilt. Under følger en gjennomgang av nye hovedelementer om jakt og felling i rovviltforliket av 2011. Når det gjelder kursing og kompetanseheving knyttet til skadefelling og lisensfelling viser Miljøverndepartementet til omtale i eget punkt om kompetanse.

Saksbehandling

I tråd med føringene fra Stortinget skal det være rask behandling av søknader om skadefelling i beitesesongen. Miljøverndepartementet viser til at det i de fleste aktuelle områder i dag eksisterer beredskapsordninger hos Fylkesmannen som ivaretar dette, men i enkelte områder kan det være behov for forsterking av beredskapen. Direktoratet for naturforvaltning vurderer fortløpende ressursituasjonen hos de ulike fylkesmenn, relatert til forekomsten av rovvilt og tapsproblematikk for husdyr og tamrein, og skal sørge for at føringen fra Stortinget blir ivarettatt på en god og hensiktsmessig måte i de ulike deler av landet.

Videre vil Stortinget at søknader og klager om jakt og felling utenfor beitesesongen så langt det er mulig skal behandles før saken mister sin aktualitet. Miljøverndepartementet viser til at dette i praksis vil innebære at alle forvaltningsleddene må tenke helhetlig og tilrettelegge for at både vedtak i førsteinstans og klagevedtak kan fattes før jakt- eller fellingsperiodens start. Miljøverndepartementet ser at det kan bli lite realistisk å ivareta dette fullt ut inneværende år, jf. at det er kort tid til lisensfellingsperiodens start for bjørn og jerv.

Miljøverndepartementet vil innen beitesesongen for sau 2012 gjøre en nærmere vurdering av konkrete tidsfrister for besvarelse på henvendelser og klager knyttet til skadefelling, og komme tilbake til Stortinget med dette.

Uttak i prioriterte beiteområder

Av rovviltforliket i 2011 fremgår det at uttak av dyr som gjør skade på beitedyr i prioriterte beiteområder skal gjøres raskt, og at i slike områder skal miljøforvaltningen i større grad enn i dag bidra til å effektivisere slikt uttak. Videre fremgår det at det ikke skal være rovdyr som representerer et skadepotensial i prioriterte beiteområder for husdyr og kalvingsområde for tamrein.

Miljøverndepartementet presiserer at uttak av rovvilt kun kan skje i overensstemmelse med bestemmelsene i naturmangfoldloven. Når det gjelder uttak av fredet rovvilt er naturmangfoldloven § 18 sentral. Den slår fast at det ved forskrift eller enkeltvedtak kan tillates uttak av vilt og lakse- og innlandsfisk bl.a. for å avverge skade på husdyr og tamrein. Vedtak om uttak kan bare treffes hvis uttaket ikke truer bestandens overlevelse og formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte. Dette innebærer at tilstedeværelsen av rovvilt i et område ikke i seg selv er et tilstrekkelig grunnlag for tillatelse til uttak. Det skal gjøres en konkret og helhetlig vurdering

av den enkelte situasjon i tråd med krav nedfelt i gjeldende regelverk. I prioriterte beiteområder skal det imidlertid praktiseres en lav terskel for tillatelse til uttak av rovvilt for å avverge skade på husdyr og tamrein. Videre skal Statens naturoppsyn styrkes for å bidra til effektivisering av uttak når rovvilt gjør skade på beitedyr i prioriterte beiteområder. Miljøverndepartementet kan ikke sette et konkret skadenivå som generell terskel for å kunne tillate uttak av rovvilt i prioriterte beiteområder. Ulike forutsetninger hva gjelder påvist skadeomfang, mulighet for å gjennomføre forebyggende tiltak, områdets betydning som beitemark, tidspunkt på året m.v. vil ha betydning i slike vurderinger. Det aktuelle forvaltningsleddet er imidlertid gjennom rovviltforskriften satt til å gjøre konkrete vurderinger av dette i hvert enkelt tilfelle, og Miljøverndepartementet vil presisere at det er viktig at disse forholdene er vurdert og kommer klart fram i alle vedtak.

Utdvidelse av lisensfellingsperioden for bjørn

Av rovviltforliket fremgår det at lisensfellingsperioden for bjørn skal utvides på en slik måte at fellingsperiodens start endres til 21. august. Stortinget begrunner endringsforslaget sitt med at dette vil føre til samordnet jaktstart for bjørn med Sverige, at det vil gi en periode før elgjakta hvor bjørn kan jaktes mer spesielt og at det vil gi mulighet for å kombinere lisensfelling av bjørn med reinsjakt i områder hvor dette kan være aktuelt.

En slik endring av lisensfellingsperioden for bjørn krever forskriftsendring, jf. forskrift av 18. mars 2005 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 10 c) der fellingsperiodens varighet er nærmere angitt. Normalt gjennomfører Miljøverndepartementet i slike saker alminnelig høring av endringsforslag, på bakgrunn av forvaltningsloven § 37 annet ledd og for å få sakene så godt opplyst som mulig. I denne konkrete saken har Miljøverndepartementet imidlertid vurdert det slik at alminnelig høring kan unnlates. Bakgrunnen er at Stortinget er svært spesifikk i vurderingen av regelendringer, og høring kan unnlates der den må anses åpenbart unødvendig, jf. forvaltningsloven § 37 fjerde ledd c). Departementet har videre lagt vekt på at det var begrenset med tid frem til starten på årets lisensfellingsperiode for bjørn. Miljøverndepartementet vedtok med umiddelbar ikrafttredelse regelendringen den 6. juni 2011, noe som betyr endret starttidspunkt for lisensfelling av bjørn fra og med høsten 2011.

Økt adgang til lisensfelling av hannbjørner i prioriterte beiteområder

Stortinget har sagt at det skal gis økt adgang til lisensfelling av hannbjørner slik at forekomsten av hannbjørner i prioriterte beiteområder reduseres. En utvidet lisensfellingsperiode, jf. punktett over, vil bidra til å gi jegerne økt adgang til lisensfelling av bjørn.

Kvotestørrelsen er et annet moment hva gjelder adgangen til lisensfelling av bjørn i prioriterte beiteområder. Miljøverndepartementet påpeker imidlertid at fastsatte kvoter i de fleste tilfeller ikke har blitt fylt, og at kvotestørrelsen derfor i liten grad har vært begrensende for lisensfellingsresultatet av bjørn i prioriterte beiteområder.

Uttak av resterende lisensfellingkvote

Stortinget vil at miljøforvaltningen så langt som mulig skal sørge for at resterende lisensfellingkvote for alt rovvilt tas ut i de tilfeller der lisensfelling ikke gir tilfredsstillende uttelling. Og videre at uttak i det som av rovviltnevmnene er definert som prioriterte beiteområder i de enkelte regionene blir prioritert. Det vil i oppfølgingen av dette punkt stilles store krav til god samhandling og dialog mellom de ulike forvaltningsleddene. Det er viktig at vedtak om kvoter for lisensfelling fattes med tydelig grunnlag i rapporterte bestandsvurderinger fra Nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt.

Som beskrevet over ligger myndigheten til å fatte vedtak om hvordan og hvor ekstraordinære uttak av rovvilt skal igangsettes, for så langt som mulig å få tatt ut resterende lisensfellingkvote, hos Direktoratet for naturforvaltning. Videre vil Stortinget at dette skal skje etter drøfting med rovviltnevmnene, og at rovviltnevmnene også selv skal kunne ta initiativ til slik drøfting.

For jerv har uttak i regi av miljøforvaltningen de senere år i hovedsak omhandlet yngelokaliteter. I tråd med rovviltforliket av 2011 er det en målsetting at slike ekstraordinære uttak av yngelokaliteter reduseres til et minimum. Uttak av jerv i regi av miljøforvaltningen skal så langt det er mulig gjennomføres under lisensfellingsperioden.

For bjørn har Stortinget i det nye rovviltforliket presisert at ekstraordinære uttak etter endt lisensfellerperiode skal kunne tillates i enkelttilfeller hvor det er sannsynliggjort et konkret skadepotensial på husdyr eller tamrein. Ekstraordinært uttak av bjørn skal målrettes mot prioriterte beiteområder med store påviste skader til bjørn.

Arealdifferensiering

Av rovviltforliket i 2011 fremgår det at soneinndelingen må forvaltes tydelig. Det vil si at det skal være forvaltningsmessig ulik praksis i henholdsvis prioriterte rovviltområder og prioriterte beiteområder.

Et prioritert beiteområde er de deler av en forvaltningsregion hvor rovviltneemnden ikke ønsker etablering av yngling av rovvilt, og områder hvor beitedyr følgelig skal gis tydelig prioritet fremfor rovvilt. I prioriterte beiteområder skal det praktiseres en lav terskel for tillatelse til uttak av rovvilt for å avverge skade på husdyr og tamrein, jf. også omtale i punktet over om uttak av rovvilt i prioriterte beiteområder.

Et prioritert rovviltområde er de deler av en forvaltningsregion hvor rovviltneemnden ønsker å oppnå det fastsatte regionale bestandsmålet for en angitt rovviltart. For ulv er det prioriterte ynglemrådet i sin helhet definert av Stortinget. I tråd med rovviltforliket av 2011 skal saueproduksjon og andre produksjoner basert på utmarksbeite tilpasses gjennom forebyggende tiltak og omstilling i prioriterte rovviltområder, med utgangspunkt i forekomsten av rovvilt i beiteområdet. Det vil si at rovviltet gis tydelig prioritet fremfor produksjoner basert på utmarksbeite, og at det skal praktiseres en høy terskel for tillatelse til uttak av rovvilt i slike områder. Miljøverndepartementet viser til at dette samtidig legger klare føringer om at tilskudd til forebyggende og konfliktdepende tiltak skal prioriteres til prioriterte rovviltområder. Når det gjelder omstilling har Stortinget satt særlig fokus på omstillingstiltak i bjørneområder. En arbeidsgruppe nedsatt av Landbruks- og matdepartementet leverte våren 2011 en rapport med forslag til retningslinjer/standarder for behandling av søknader om omstilling av driften på grunn av rovvilt. Rapporten vil følges opp med videre prosess høsten 2011.

I mange tilfeller er et område definert som prioritert rovviltområde for eksempelvis jerv men ikke bjørn, gaupe og ulv. Dette innebærer at saueproduksjon og andre produksjoner basert på utmarksbeite skal tilpasses jerv som gis tydelig prioritet i området, mens det vil være lav terskel for å tillate uttak av gaupe, bjørn og ulv i et slikt område.

Med hilsen

Lene Lyngby (e.f.)
ekspedisjonssjef

Brita Slettemark
avdelingsdirektør

Reduserer bjørnemålet der konflikten er lavest

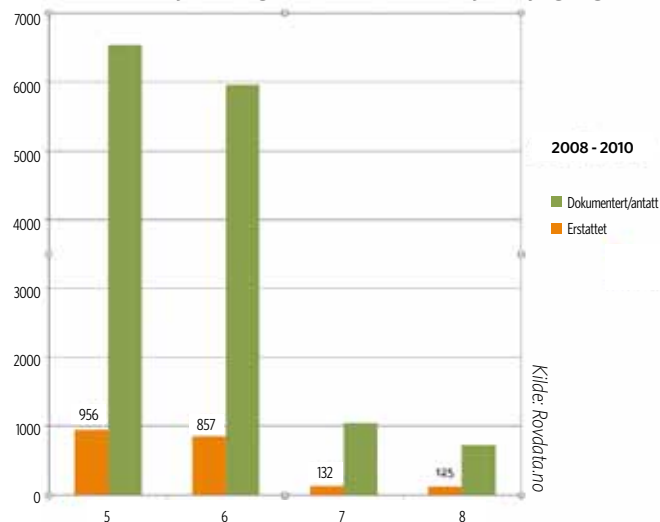
ÅSMUND YSTAD

Stortingets rovviltforlik reduserte ynglemålet for bjørn i Norge fra 15 til 13 årlige ynglinger. Miljøverndepartementet (MD) har på grunnlag av et notat fra Direktoratet for naturforvaltning (DN) foreslått at reduksjonen skal skje i region 7, Nordland (fra to til en yngling), og i region 8, Troms og Finnmark (fra seks til fem ynglinger). I Hedmark og Midt-Norge skal bjørnestammen fortsette å vokse.

I rådet fra DN argumenteres det med at de nordligste regionene har lengst fram til måloppnåelse, mens man ikke tror at de store tapene til husdyr i Midt-Norge og Hedmark vil gå ned fordi om antall ynglinger reduseres.

Dette er et forslag fra MD som vil komme på høring i forbindelse med endring av rovviltforskriften, ettersom fordelingen av det nasjonale bestandsmålet på de enkelte rovviltregionene er den del av forskriften.

Sau tatt av bjørn i regioner med mål om bjørneynglinger

Antall sau dokumentert eller antatt som bjørnedrept og antall sau erstattet som drept av bjørn 2008-2010; region 5 Hedmark, region 6 Midt-Norge, region 7 Nordland og region 8 Troms og Finnmark.

Miljøverndepartementet trenerer nødverge for hund

ÅSMUND YSTAD

En av de få konkrete endringene i det nye rovviltforliket er innføring av nødverge for hunder som angripes av ulv. Men den nye ordningen gjelder ikke før de nødvendige endringer er gjort i Naturmangfoldloven. Og det ønsker ikke Miljøverndepartementet å gjøre noe med før i 2012, med henvisning til vanlig lovendringsprosess. Nødverge for hund var en del av en grundig høringsprosess om nye nødvergebestemmel-

ser så sendt som i 2010, der alle parter gav sine innspill til regjeringen.

En ny runde vil ikke bety noe nytt. De samme svarene og innspillene vil komme på bordet i år som i fjor. Og ettersom et enstemmig Storting allerede har bestemt innretningen på nødverge for hund hadde det vært enkelt å gjennomført dette allerede i år.

Dette er ikke noe annet enn trenering fra MDs side.

Miljøverndepartementet har bestemt at hundeeiere må vente enda et år før de får lov til å beskytte sine venner mot ulveangrep. Denne hunden ble drept av ulv i Halden høsten 2009.

Neste gang, da smeller det

Med Hermann Sotkajærvi på beitetilsyn i Hattfjelldal

Hermann Sotkajærvi og den vestsibirske laikaen Metso var ute dag og natt i Hattfjelldal. Om natta på tilsyn og om dagen på bjørnejakt.

Tekst og foto:

LAILA HOFF

Han er viden kjent som bjørnejeger og det er nettopp dette dyret han har brukt mesteparten av sitt voksne liv på. Han har i tillegg lang erfaring med beitedyr og kjenner adferden godt.

I august kom han til Hattfjelldal i Nordland, innleid som tilsynsperson i saubeitene og støttejeger for det lokale jaktlaget. Bakgrunnen var store bjørneproblemer og nok et forsøk på å effektivere fellings-tillatelse på bjørn. Tillatelsen omfattet hele Hattfjelldal kommune, som er 2700 kvadratkilometer stor.

Hermann ble plassert i et område som heter Pandal, men tilsyn og jakt strekte seg fra Unkervatn, Mikkeljorda og helt til Ørjedal. Det beitet fem besetninger i området med til sammen 1200 sau og lam på beite.

Arbeidet startet som tilsynsperson, men det gikk ikke mange timene før Hermann kunne bekrefte at det var bjørn i området. Et elgkadaver ble observert og sportegn viste at bjørnen hadde vært der i løpet av de to siste dager.

Systematisk sjekket han ut spor og terreng. Tidligere kadaver av sau viste at her hadde vi med en overskuddsdrøper av rang, bare

jur og brystfett ble spist på sau. Elgen ble derimot spist nesten helt opp.

Så begynte ting å skje, det ble funnet ferske sauekadaver og en av dyreeierne så at bjørnen jagde sau. Like etter synsobservasjonen av angrepet tikket dødsvarslet på radiobjella inn, men da var det midnatt og mørket gjorde jakt umulig.

Med lyset kom jakta i gang. Det ble postet på en nydrept sau, men bjørnen kom ikke tilbake dit. Den natta besøkte bjørnen et kadaver den hadde tatt natta før det igjen.

Intensiteten av tilsyn og jakt i området resulterte i et stort antall dokumenterte kadaver, men når jegere og tilsynspersoner var i ett område forflyttet bjørnen seg til andre enden. En kjent historie for både saueiere og jegere.

Hermann oppsummerte oppholdet slik;

- Rovdyrjakt og særlig bjørnejakt er i utgangspunktet en tidkrevende jakt.
- Topografi og fjellformasjoner gjorde vindforholdene utfordrende, vinden snudde opptil fire ganger på et drev.
- I tillegg har området lite store hogstflater slik at man kan få bjørnen ut på "åpent land".
- Tetthet av bjørn er liten, i forhold til f.eks. Nord-Trøndelag, noe som gjør at bjørnene farer mye over store avstander.

- Så sent på sommeren er nattemørket bjørnens venn og jegerens fiende.
- Bjørnen er i forhold til elgen mye mindre og setter mindre lukt i spor og terreng, og det krever mer å spore den over tid.
- I tillegg har bjørnen skarpe sanser og, den hører 80 ganger bedre enn et menneske.
- Og sist med ikke minst pådro hunden Metso seg nesemidd og ble satt ut av spill i en viktig del av oppholdet.

Det skal sies at bjørnen trakk ut av Pandal etter Sotkajærvis besøk. Denne gangen lykkes ikke jakta, men det å få ha en så kunnskapsrik person med på laget, inspirerte til å stå på videre og gav nyttige tips til jegerne som arbeider med å bygge opp kompetanse, både på hunder og mannskap.

Neste gang, da smeller det!

Hermann utveksler informasjon og erfaringer med andre bjørnejegere

Håndfast om rovviltskader

Ei ny håndbok skal gjøre det lettere å slå fast om husdyr eller tamrein er drept eller skadet av rovvilt. Boka "Drept av rovvilt?" er primært laget for personell i Statens naturoppsyn (SNO), men også dyreeiere og andre interesserte vil ha nytte av boka.

– Hovedhensikten med boka er å gjøre kunnskap om rovviltskader lett tilgjengelig. Da vil

alle som blir involvert i arbeid med dokumentasjon av skade ha et felles skriftlig og billedmessig grunnlag.

Boka kan kjøpes i feltkvalitet fra SNO til kr. 100 pluss frakt. Bestilles på mail: maj.audal-jossund@dirnat.no

Andreas Skartveit

ANDREAS SKARTVEIT

Politikk er å handtere makt. Og her er historia eintydig. Makta må spreia. For mykje makt på få hender, eller berre på ei, endar alltid gale.

All makt korrumpere, og absolutt makt korrumpere absolutt, sa den engelske politikaren Lord Acton.

Siste par hundreåra i vår historie har mykje handla om maktspreiing. Formannskapslovene frå 1830-åra gav folk i kommunane meir makt i eigne saker. Gjennom 1800-talet tok bøndene meir makt i samfunnet, i Storting og regjering. På 1900-talet var det arbeidarane som marsjerte inn i maktapparata. Makta skulle ut til folket, som sjølv skulle styre.

Tanken var at dei som skulle leve med lover og reglar, også skulle kunne påverke dei. Langt på veg vart det slik, og vi hadde eit fredeleg samfunn med få svære konflikter.

Men makta lever alltid farleg. Matlysten aukar medan ein et. Styringsviljen aukar, med sikte mot høgverdige mål. Og før makta veit ordet av det, er dei gode og høgverdige måla blitt det bestes fiende.

Det er det som no skjer i EU. Fellesvalutaen, euroen, var ein stor og modig draum, om eit samla Europa. No er euroen i ferd med å bryte saman, med alvorlege konsekvensar for det same Europa. Makta ville for mykje og gjekk for fort fram.

EU-politikarane har aldri hatt det lett. Dei skal vise vegen framover, og samtidig ha eit gjenstridig folk med seg. Dei skal leie og lytte på same tid.

Dei norske EU-politikarane fekk ikkje dette til. Folket ville ikkje følgje. Så kan vi vere usamde om kven som hadde det beste vitet, kor klokt det endelege vedtaket var.

Men EU, som er ein stor organisasjon med eit stort apparat, har også vist styringsivrige klåfingrar i langt mindre saker, klåfingrar som har utløyst farlege lokale raseri.

EU er interesserte i viltet og naturen, også i

Å spreie makta

våre land. I grunnen er vi med i EU, i den forstand at EU-lover og EU-reglar gjeld hos oss også. Det er berre i styringsorgana vi ikkje har plass.

Det skal leggjast ny E 6 gjennom og rundt Hamar. Den vegen dei har, er trong og farleg, med store ulukkestat. Alle organ som har med saka å gjere, også det lokale naturvernforbundet, er eintydig samde om kvar den nye vegen bør gå. Han bør gå gjennom eit våtmarksområde som då må tørkast ut. Dette våtmarksområdet er svært fuglerikt. Ved den nye vegen kan mange av desse fuglane van-skeleg bli verande.

Og no vaknar miljøstyresmaktene i EU og set foten ned, som dei har makt til. Fuglane må vernast. I staden skal den nye vegen leggjast gjennom eit bustadfelt. Og slik ser det ut til å bli.

Eit sameint lokalsamfunn rasar. Dei er meir opptekne av born enn av fuglar. Miljøverndepartementet, ved statssekretær Heidi Sørensen frå SV, som enno ikkje har greidd å produsere eit endeleg vedtak i saka, vrir seg i stolen på TV. Også SV må skule til Brussel. Og hedmarkingane ventar på den nye vegen.

Svenskane har, som oss, hatt ein ilter rovdyrdebatt. Taket for ulvestammen har dei sett til 210. For å halde oversikt over ulvane sine, har dei eit svært elektronisk overvakingssystem. Når dei meiner at ulvane blir for mange, set dei fast ein fellingskvote. Og jegarar får lisens til å jakte på desse ulvane. Og TV fortel kvar kveld korleis denne jakta går.

No har EU sett foten ned for denne jakta. Den svenske ulvestammen er sett op på ei liste EU har over truga dyrearter. Talet på ulvar i Sverige skal opp. Talet 400 er nemnt. Og jakta skal stoppast. Seier EU.

Debatten rasar. Bønder og samar protesterer. Det gjer jegarane også. Ein ting er at dei misser ei kjær ulvejakt. Ulven er også ein sterk konkurrent når det gjeld jakt på elg og hjort, som han forsyner seg godt av. Svenskekongen, som sjølv er elgjeger, støttar kollegaene sine. Temperaturen i debatten stig ved at TV eit par dagar før EU-vedtaket om den svenske ulven

kan vise ein ulukkeleg svensk bonde som står ved sida av 12 av sauene sine, som ulven har rive i hel.

Den svenske miljøvernministeren, frå Centerpartiet, det svenske bondepartiet, vrir seg i stolen på TV då han må fortelje at EU-vedtaket om ulven skal og må gjelde. Å avvise vedtaket kan få uoversiklege konsekvensar for svensk miljøpolitikk og styringa av den.

Samtidig viser ny gransking at minst halvparten av ulvane som blir borte i Skandinavia, blir drepne ved ulovleg jakt. Lovene, den gode viljen, fungerer ikkje. Dei er laga så langt borte at ingen bryr seg. Lovene har gjort skogen til lovlaust land.

Det EU-organet som vil leggje E 6 ved Hamar gjennom eit bustadfelt skal aldri bu i Hamar. Det EU-organet som vil auke talet på svensk ulv og stoppe den forsiktige lovlege jakta, har knapt sett ein ulv, og kanskje heller ikkje ein sau, i alle fall ikkje ein skambiten sau med febersjuke augo.

Maktbruk av dette slaget er farleg. At vi på Frogner eller dei i Kalfaret skal bestemme at Gjermund Eggen skal ha ulv og bjørn i saueflokken sin, er grov politisk uforstand, i strid med norsk samfunnsutvikling siste par hundreåra. Det utfordrar den samfunnslojaliteten som har vokse fram i denne tida. Og lovløysa melder seg.

Kva folket rundt Hamar kjem til å gjere, står att å sjå.

Styringskåt sentralmakt må tuktast. Det er gammal kunnskap. Edle delmål, om det no er fuglar eller rovdyr, må ikkje få vaske bort det limet som held samfunnet vårt saman, trua på at styresmaktene er våre og vil oss vel.

Eg vil tru at både hedmarkingar og svenske bønder kjenner tvilen gnage på det punktet. Denne tvilen burde dei, og andre vere sparte for. Han er ikkje ufarleg.

Og, i lengda, er nok denne gnagande tvilen farlegare enn ein rovdyrkjefte i skogen, eller ein bekkasin på flyttfot.

Samfunnslojaliteten bør vi ikkje klusse med.

Stort forskningsprosjekt på tamrein og rovdyr i Midt-Norge

Vet det meste om gaupe og jerv i Sør og i Nord, men ikke i Midt-Norge.

Tekst og foto:
ÅSMUND YSTAD

Norsk institutt for naturforskning (NINA) har på oppdrag fra Miljøverndepartementet (MD) fått ansvaret for et prosjekt som skal øke kunnskapen om tamrein og rovvilt i Midt-Norge.

Forskerne skal forsøke å finne ut mer om tapsomfang og tapsårsaker hos tamrein i Midt-Norge. Målet er å bygge opp helhetlig kunnskap som kan bedre situasjonen for sørsamisk rein-drift.

Prosjektet ble presentert på et møte i Stjørdal 1. september. Der deltok både statssekretær Heidi Sørensen og NINA-direktør Norunn Myklebust sammen med flere av forskerne.

Kriserapport om reindrift i Trøndelag

I 2 år har MD hatt på bordet en grundig omfattende rapport om de enorme rovdyrproblemene i sørsamisk reindrift. Nå legger departementet penger på bordet til et stort 5-årig forskningsprosjekt. Slik håper man å få den kunnskapen man trenger for å kunne forvalte gaupe og jerv i Trøndelag, uten at forekomsten skyter i været, og blir der. Slik har et vært i flere år nå, spesielt når det gjelder gaupe i Nord-Trøndelag.

Selv med jaktkvoter og effektiv jakt som har fått MD og vernere til å henge kontinuerlig i nødbremsen, er gaupestammen fortsatt dobbelt så stor som målet i Nord-Trøndelag. Forskerne innrømmer nå at bestandsestimatene kan ha vært mangelfulle. De vil vite mer om drapstakt og bestandsdynamikk i Trøndelag som er den eneste landsdelen om både har rike hjorteviltbestander og tamrein.

NINA-forskerne Torkild Tveraa og John Odden presenterte den første skissen til det store forskningsprosjektet om tamrein og rovdyr på stjørdal 1. september. På bildet står de på hver sin side av Mattias Jåma som er reindriftsutøver og leder i Nord-Trøndelag reinsamslag.

Tidligere forskning ble lagt i skuffa

Tidligere forskning på tapsårsaker på tamrein i Nord-Trøndelag viste for 15 år siden enorme rovdyrtap og at gaupe og kongeørn de viktigste årsakene. Men disse resultatene ble aldri skikkelig akseptert av myndighetene.

Todelt forskning

Det nye prosjektet er todelte. Man skal studere tapsomfanget i forhold til reinens mattilgang og i forhold til tetheten av rovdyr. Og forskerne skal studere gaupa og jervens leveområder og drapstakt, noe som skal gi bedre kunnskap om antall rovdyr og hva rovdyra spiser.

Skal studere effekten av uttak på Fosen

For Fosen reinbeitedistrikt har den regionale rovviltnemnda tidligere bestemt at

Fosen ikke skal ha mål. Dermed kan forskerne sammenligne effekten av uttak av rovdyr på Fosen i forhold til de andre studieområdene som er i Østre Namdal og Skjækerfjell.

Reindriften positiv

Mattias Jåma er leder i Nord-Trøndelag reinsamslag. Han er positiv til prosjektet fordi oppdatert og dokumentert kunnskap er det som reindriften trenger for å bli trodd.

"Målet er å bygge opp helhetlig kunnskap som kan bedre situasjonen for sørsamisk reindrift."

Vi vet mye om det som forskerne nå ønsker å finne ut om rovdyr og rein. Men vi har i alt for liten grad blitt trodd.

Men den store rovdyrforekomsten

vi har i Trøndelag er det viktig for oss at forskningsprosjektet ikke går utover muligheten til å ta ut rovdyr mens prosjektet pågår. Det er vi avhengig av å få gjort hele tiden får å unngå at skadenivået blir alt for høyt.

Kontaktutvalget for rovviltforvaltning på tur i Troms

I Gratangen fikk kontaktutvalget høre folk fra kommunen og beitebrukerne fortelle om kjempetap i 2010 og en flott sesong med lite tap i år etter målrettet uttak av flere jerver sist vinter. Vi fikk også en orientering fra reindriften i området.

TEKST OG FOTO:
ÅSMUND YSTAD

Det nasjonale kontaktutvalget for rovviltforvaltning reiste 6. og 7. september på tur til Troms. Møtet startet i Tromsø der statssekretær Heidi Sørensen presenterte Miljøverndepartementets foreløpige tolkninger av rovvilforliket i Stortinget fra i sommer. (Se brev fra MD på side 9 lenger framme i dette bladet)

Vi fikk også en gjennomgang av situasjonen i region 8, Troms og Finnmark, av rovvilt-nemndas leder Willy Ørnebakk. Region 8 sliter med store forekomster av gaupe og særlig jerv, langt over regionens bestandsmål, spesielt i Troms fylke. I 2011 er det blant annet registrert 9 jerveynglinger bare i Målselv kommune. En annen stor utfordring er gaupa, som i Troms og Finnmark ikke har andre naturlige byttedyr enn tamrein og sau.

Videre gikk turen med buss omkring i Troms fylke, der vi fikk presentert sterke historier fra beitebrukere som fortalte om usikkerhet knyttet til drift og omstilling av husdyrbruk på grunn av tap til rovdyr.

Kontaktutvalget møtte beitebrukere som hadde store utfordringer knyttet til rovdyrtaap i prioriterte beiteområder, både for husdyr og tamrein. Det var for øvrig gjennomgående

at man i Troms hadde gjennomført en rekke forebyggende tiltak mot rovdyrtaap nettopp i prioriterte beiteområder.

I Gratangen kommune fikk vi høre beitebrukere fortelle om enorme forandringer fra i fjor til i år, etter et vellykket uttak av flere jerver i beiteområdet. Etter store tap i fjor, med påfølgende ekstra arbeid og påkjenninger, var beitesesongen i år så langt vært fantastisk fin med radikalt mindre tap til rovdyr.

Uttak eller tilpasning?

Bussturen rundt i Troms fylke var organisert av prosjektet Eallit Loundus/ Leve i naturen. Prosjektet har arbeidet mye med å legge til rette for både mer effektiv jakt og uttak, og tilpasninger om omstillinger i beitebruken. Uenighet om prioriteringer og ressursbruk i prosjektet var også bakgrunnen for at landbruket og reindriften organisasjoner tidligere i år trakk seg fra styringsgruppen for prosjektet. Næringas representanter ønsket mindre prat og mer handling ettersom både antallet rovdyr og skadenivået hadde økt i prosjektperioden, stikk i strid med målene.

Prosjektet driver dermed videre uten representanter fra hovedmålgruppen, beitebrukerne, som ønsker å prioritere jakt og skadefelling av rovdyr i stedet for tunge tiltak for rovdyrtilpasninger i prioriterte beiteområder.

Fantasien løper løpsk

Tekst og foto:
NILS SOLBERG

Dyrevernsaktivister og naturvernere har lenge gjort sitt for å kriminalisere og mistenkeliggjøre jegere og skyttere. De har i sin iver anmeldt lovlige reveåter, revefeller, slakteavfall etc. som ulovlig ulvejakt.

Skinnet etter elgkalver har blitt innrapportert som døde ulver. Fantasien har vært stor. Det siste er at politiet også skal vise sin handlekraft. I Sverige er lovverket justert slik at man kan bli fratatt sine våpen og dømt for forsøk på ulovlig jakt på rovdyr.

Man kan med andre ord bli fratatt sine våpen og anmeldt under regulær jakt. Det er opp til politiet å vurdere hva de ser og hvem de skal tro på.

For et par måneder rykket politiets beredskapstropp ut i Sverige og la flere mennesker brutalt i jern over lengre tid etter at det var innrapportert skyting i et skogholt. Dette var folk som trenet seg på blinkskyting i grustak med salongrifle.

FOTO: NILS SOLBERG

Tvilsomme karer med gevær

Folkeaksjonens ledelse og politikk:

Landsstyrets medlemmer:

Nils Solberg, Halden
Landstyrets leder

Fredliveien 6,
1792 TISTEDAL
Tlf. 479 11 542

e-post: nils.solberg@rovdyr.org

Laila Hoff, Hattfjelldal.
Bonde, lærer og daglig leder
Tlf. 920 51 459

Karen Anette Anti-Oskal,
Troms
Reineier

Torvald H. Brinch, Oslo.
Advokat
Tlf. 950 48 909

Vidar Helgesen, Rena
Lafter
Tlf. 917 46 796

Ola Arne Aune, Oppdal
Biolog og gårdbruker
1. vara

Veronika Seim Bech, Vik i Sogn
Sivilagronom
2. vara

Eli Bjorvatten, Vegårshei 3. vara

Ansatte:

Åsmund Ystad: Daglig leder
Tlf. 975 95 119 • aksjonen@rovdyr.org

Lars Erik Brattås: Webmaster

Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk

er en landsomfattende partipolitisk nøytral organisasjon med formål å endre dagens rovdyrpolitikk. Økende bestander av store rovdyr gir ikke bare konflikt mellom nærings og verneinteresser. Det handler om mange folks livskvalitet i hverdagen.

Skogen og utmarka er viktig for vår livskvalitet. Dagens rovdyrpolitikk truer mye av det som gjør det meningsfullt å bo i Distrikts-Norge.

Jegere og utmarksbrukere er kulturbærere. Vår fantastiske natur med et rikt biologisk mangfold er et resultat av flere tusen år med allsidig utmarksbruk. Dette er faktisk grunnlaget for vår opprinnelige eksistens og bosetting i Norge.

Det er kunnskapsløst og historieløst hvis disse rike tradisjonene skal vike for urbane myter om at Norge består av urørt villmark.

Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk er en viktig stemme i rovdyrdebatten. Med kunnskap, ansvarlighet og engasjement bidrar vi til økt kompetanse som skal gi grunnlag for en ny politikk med aktiv forvaltning i stedet for strengt vern av rovdyr i Norge.

Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk sier:

- Ja til lokal forvaltning
- Ja til effektivt uttak av skadedyr
- Nei til kjerneområder og rovdyrsoner
- Nei til fast ulvestamme i Norge

Medlemskontingent er kr 250,-
for hovedmedlem i 2012.

Øvrige familiemedlemmer betaler
kr. 100 pr. person. Ungdom under
25 år betaler også kr. 100 pr. person.

Fine premier til Folkeaksjonens gode ververe

Verv 5 medlemmer og velg mellom:

Genser:
Norsk Natur er herlig – uten ulv

Trekopp med logo

6 små glass med logo

Medlemskontingent er kr. 250 for hovedmedlemmer, kr. 100 for øvrige familiemedlemmer (skriv navn på hovedmedlem) og kr. 100 for ungdom under 25 år (skriv fødselsdato). **NYE MEDLEMMER BETALER NÅ FOR 2012.**

☐ Jeg melder meg herved inn som medlem i Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk.

Navn:.....

Adresse:.....

Postnr./Sted:.....

Navn:.....

Adresse:.....

Postnr./Sted:.....

Navn:.....

Adresse:.....

Postnr./Sted:.....

Navn:.....

Adresse:.....

Postnr./Sted:.....

Navn:.....

Adresse:.....

Postnr./Sted:.....

☐ Jeg har vervet 5 nye medlemmer og ønsker meg:

☐ Folkeaksjonens genser ☐ En trekopp med logo ☐ 6 små glass med logo

Navn:.....

Adresse:..... Dato:

Postnr./Sted:..... Telefon:

Innmeldingsskjema sendes:

Folkeaksjonen
ny rovdyrpolitikk,
Pb. 40, 7701 Steinkjer

aksjonen@rovdyr.org
Telefon: 975 95 119
Telefax: 74 12 65 01
Bankkonto: 4464.09.33434

Varer med Folkeaksjonens logo

T-skjorte:

Norsk Natur er herlig – uten ulv

Størrelser: S – M – L – XL – XXL kr 100,- pr. stk

Genser:

Norsk Natur er herlig – uten ulv

Størrelser: M – L – XL – XXL kr 250,- pr. stk

Caps.

Farge rød eller blå

Caps. Regulerbar størrelse kr 50,- pr. stk

Trekopp

FOTO: LILLIAN GRIMSGÅRD

Trekopp kr 300,- pr. stk

Drammeglass

FOTO: LILLIAN GRIMSGÅRD

2 glass kr 100,-. 6 glass kr 300,-

Lommelykt

Lommelykt kr 100,- pr. stk

FOTO: LILLIAN GRIMSGÅRD

Kortholder

FOTO: LILLIAN GRIMSGÅRD

Kortholder kr 275,- pr. stk

Bruk dette bestillingsskjemaet og send til oss i post eller på faks.

Du kan også skrive bestillingen i en e-post og send til aksjonen@rovdyr.org

Varenavn	Antall	Størrelse	Pris pr. stk	SUM
T-skjorte Norsk natur er herlig –uten ulv!			100,-	
Genser Norsk natur er herlig – uten ulv!			250,-	
Caps med logo. Sort farge			50,-	
Caps med logo. Rød farge			50,-	
Trekopp med logo			300,-	
Drammeglass med logo. 2 -pack.			110,-	
Drammeglass med logo. 6 - pack.			300,-	
Lommelykt med logo			100,-	
Kortholder med logo			275,-	

Sum kr _____

Jeg bestiller herved de varer og det antall som jeg har markert på bestillingsskjema.
Frakt og omkostninger på kr. 50 pr. sending kommer i tillegg.

Navn:

Adresse: Dato:

Postnr./Sted: Telefon:

E-post:

BESTILLINGSSKJEMA SENDES:

Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk,
Pb. 40, 7701 Steinkjer

aksjonen@rovdyr.org
Telefon: 975 95 119 • Telefax: 74 12 65 01
Bankkonto: 4464.09.33434

Stor stemning på jakt og fiskedagene

130 nye medlemmer til Folkeaksjonen

FOTO: GEIR ATLE AAS

Årets jakt og fiskedager på Elverum ble som vanlig en stor suksess for Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk. Under dagene på Skogbruksmuseet hvert år i august treffer vi mange av våre gode medlemmer som kommer innom Folkeaksjonens stand for å slå av en prat. Det er alltid en glede. Og nye medlemmer meldte seg inn helt til vi gikk tom for medlemsblokker. Resultatet ble til slutt 130 nye medlemmer etter god innsats i bua fra lokallagene i Elverum/Åmot, Glåmdalen og Ringsaker.

FOTO: VIDAR HELGESEN

Nils Solberg organiserer køen og Torstein A. Opdahl skriver medlemskort så blekket spruter.

Bil uten ulv

Kjell Eierholen i Våler har valgt en bildekor som garantert vil øke bruktbilprisen øst for Glomma. Har du lyst til å pynte opp bilen like fint kan du bare ringe Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk for nærmere avtale.

Skulle du ønske en mer beskjeden dekor har vi laget tre forskjellige bilstreamers i størrelse 10X 50 cm som du kan feste på bakruta.

Vi sender gratis klistremerke til medlemmer som ønsker å bruke det. Bestille kan du gjøre med å sende en epost til aksjonen@rovdyr.org eller tlf/ sms til 975 95 119

FOTO: KJELL EIERHOLEN

Vi sender gratis klistremerke til medlemmer som ønsker å bruke dem. Bestille kan du gjøre med å sende en epost til aksjonen@rovdyr.org eller tlf/ sms til 975 95 119.

Ringen sluttet?

Fra Yellowstone til ulvesonen

AV: GAUTE NØKLEHOLM
(NÆRINGSPOLITISK SJEF, NORSKOG)

Naturforvaltningen utvikles generelt av globale trender. Jeg har gjort et dykk i publikasjoner for å se hvilke utviklingstrekk som har vært toneangivende frem til dagens regime.

Selv om deler av forskningsmaterialet dreier seg om andre deler av verden viser det hvordan strukturer utvikles faretruende likt. Samtidig gir det en bakgrunn for en kritisk vurdering av situasjonen her til lands.

Historiske utviklingstrekk i naturforvaltningen

Gjennom en rapport i regi av Forum for Utviklingsstudier gir forskerne Tor A. Benjaminsen og Hanne Svarstad en beskrivelse av den historiske utviklingen innenfor naturvernet. Rapporten med tittelen “The Death of an Elephant” er en vurdering av dagens naturvernpraksis basert på studier i Tanzania og Sør-Afrika. Selv om rapporten i hovedsak omhandler andre kontinenter er deler av den høyst relevant også for norske forhold.

Festningsvern – starten på vernehistorien

Undersøkelsene viser til verdensomspennende utviklingstrekk og hvilke konsekvenser det har medført for naturforvaltningen i ulike verdensdeler. I grove trekk vises det til utviklingen fra opprettelsen av Yellowstone nasjonalpark som den første i sitt slag i USA i 1872.

Den gjeldende doktrinen var at formålet var ivaretagelse av naturen, og at den eneste tillatte bruk skulle være besøk av tilreisende. Det var direkte uttalt at villmark skulle ryddes for lokale mennesker slik at den urbane befolkningen

skulle finne rekreasjon og mental restitusjon. Innbyggere ble fordrevet, og sammen med disse den tradisjonelle bruken av området. Historiske stedsnavn ble fjernet og erstattet med navn som beskrev naturelementene.

Yellowstone ble deretter markedsført som villmark - uberørt av mennesker og satt under væpnet bevoktning av den amerikanske hæren. Bruken av uniformer og militær tilnærming i forvaltningen ble videreført av en sivil administrasjon som overtok nesten 50 år senere.

Tilnærmingen har fått arbeidstittelen “festningsvern” i senere vitenskapelige arbeider, som følge av at verneområdene ble bevoktet som en festning av uniformerte og bevæpnede vakter. Opprettelsen og administrasjonen av Yellowstone ble en viktig modell for en rekke nasjonalparker i koloniserte deler av verden – deler av Asia og Afrika. På det Afrikanske kontinentet kom først nasjonalparkene Albert og Kruger i hhv

1925 og 1926, hvorpå en lang rekke parker ble opprettet i perioden fra andre verdenskrig og frem til frigjøringen av flere afrikanske stater rundt 1960.

Vinn-vinn doktrinen

Fra slutten av 1980-tallet ble “festningsdoktrinen” gradvis svekket av en ny lære. Den nye læren blir heretter kalt vinn-vinn læren, og besto av to grunnleggende forutsetninger;

1. Det er nødvendig at mennesker innenfor og i tilstøtende områder til vernet tar del i forvaltningen.

2. Vernet må gi den lokale befolkningen fordeler.

Også vinn-vinn læren hadde som mål å ivareta biodiversitet - på lik linje med festningsdoktrinen, men la til grunn at inkludering av lokale interesser var nødvendig for å oppnå målsettingen. Dette utviklet seg til å bli den anerkjente tankegangen. At vinn-vinn læren ble den aksepterte teoretiske tilnærmingen i vernepolitikken mener forfatterne skyldes fire hovedpunkter.

1. Vinn-vinn læren utgjorde basis for Verdenskomisjonens rapport “Our Common Future – of a win-win relationship between environment and development”. Gro Harlem Brundtland var sentral i dette arbeidet som resulterte i rapporten som ble publisert i 1987.

2. Økt press fra utviklings- og menneskerettsaktivister samt urbefolkningsforkjempere for en mer menneskevennlig naturforvaltning

3. Et generelt skifte fra “ovenfra og ned- styring” til et fokus mot inkludering.

4. Neoliberal økonomisk tankegang.

De største verdensomspennende miljøorganisasjonene tok del i skiftet, og baserer fortsatt sin aktivitet nettopp på den humane tilnærmingen i vinn-vinn læren. Claude Martin (General Director WWF international), har offentlig uttalt at lokalbefolkningen må involveres fra første skritt i planleggingen. Lokal kunnskap og tradisjon må innarbeides i forvaltningsstrategiene, og forvaltningen utøves av lokale, sier Martin. Skal et område ivaretas over tid, må man lokalt ta del i fordelene det gir, legger han til.

Det synes klart for at den humane vinn-vinn tilnærmingen til vern har en oppslutning så å si uten uttalte motstandere. Så hva skaper avsporingen?

Evaluerings av dagens praksis i Afrika

Benjaminsen og Svarstad avdekker et misforhold mellom den uttalte vinn-vinn læren, som i dag ligger til grunn for de områdene de har sett på i Afrika, og den faktiske utøvelse. I begge tilfellene presenteres områdene som vinn-vinn tilnærming, mens praktiseringen bærer kjennetegn som er typiske for “festningsdoktrinen”.

Både verneinteresser og offentlig administrasjon bruker en terminologi som samsvarer med vinn-vinn læren, med inkludering og lokale fordeler av vernet som basis. I kontrast til dette viser praksis en sentralisering av forvaltningen og mangel på håndfaste fordeler til lokalt berørte. Dette har ført til motstand mot innlemmelse i verneområdet og mot vernetanken i seg selv, som i sin tur får lokale til å drepe elefanter for å beskytte vanntilgang og avlanger.

Namaqua nasjonalpark er en av de sist opprettede verneområdene i Sør-Afrika. Dette er klart og synlig inngjerdet etter den opprinnelige “festningsdoktrinen”. Til tross for dette kommuniseres parken som et lokalt basert verneområde. Dette står dessuten i skarp kontrast til at parken konkurrerer om areal i en refordeling av landområder.

Forskerne har spurt seg hva dette misforholdet mellom liv og lære kan skyldes, og konkluderer slik: Både organisasjoner og myndigheter har klare fordeler av å kommunisere vinn-vinn læren, men med ulike beveggrunner.

Organisasjoner vil eksempelvis arbeide for å legge størst mulig områder inn under deres eget særskilte regime. Disse er allikevel avhengige av å promotere sin tilnærming i tråd med vinn-vinn læren for å vinne aksept og tiltrekke seg offentlige midler, samt støtte fra næringslivet og velstående enkeltmennesker.

I begge studieområdene ser man at også offentlige myndigheter er uttalt aktive tilhengere av vinn-vinn læren, men benytter samtidig rutiner som defineres under "festnings-doktrinen".

For å tiltrekke seg ekstern kapital og ikke minst turister har myndighetene en egeninteresse av å opprettholde inntrykket av en humant basert vinn – vinn situasjon mellom vern og lokalsamfunn.

Ulvesonen

"Festningsdoktrinen" og "vin-vinn læren" er ytterpunktene av skalaen. Jeg mener det er verdt å tenke over utviklingen mellom ytterpunktene og merke seg at den sistnevnte moderne tilnærmingen forutsetter at menneskene ivaretas. Inkludering av menneskene og deres interesser synes ikke bare akseptert, men direkte nødvendig for å oppnå målet, og at dette tilsynelatende ikke møter noen opposisjon!

Fra Afrika har eksempelvis mange erfart hvor viktig salg av jakt er for både viltbestanden og beskyttelsen av naturgrunnlaget. Når det enkelte steder er dødsstraff uten rettergang for å drepe et nesehorn, sier det noe om oppfatningen av forbrytelsens karakter overfor lokalsamfunnet. Verdien av dyret er enorm for de lokale, og ugierningen ved å drepe et salgbart jakttrofé oppfattes som en forbrytelse mot fellesskapet. Det finnes en rekke tilsvarende eksempler på hvordan fordeler av å beskytte naturverdier

stimulerer til effektiv forvaltning.

Forutsetningen er at det er et reelt ønske om å finne omforente mål og enes om en økonomisk bærekraftig fremgangsmåte.

Hvis man sammenstiller denne situasjonen eksempelvis til forvaltningssonen for ulv står Spørsmålene i kø. Under forklaring av å ville redusere konflikt og beskytte ulven gir miljønasjonen Norge i dette tilfellet et avgrenset område en konsentrert og kostnadskrevennde byrde helt uten noen fordeler. Man avviser å utforme en kompensasjonsordning som gir lokalbefolkningen mulighet til å skape produksjon av sterkt reduserte jaktressurser, avskjærer i praksis skadefelling og umuliggjør beitebruk.

Det uttales politiske løfter sentralt mens forvaltningen kjører sitt eget løp. Festningsvern er en nærliggende sammenligning. Vi har en rekke uttalte målsettinger på ulike forvaltningsnivåer som faller inn under "vinn-vinnlæren", mens praksis systematisk innarbeides etter "festningsvern-doktrinen".

Som i denne doktrinen spede barndom i Yellowstone er det en hurtig voksende

totalitært preget skare av uniformert vakthold med blankofullmakter for motorferdsel som fører oppsyn.

Mennesker fordrives riktignok ikke over naturen, men over tid vil levegrunnlaget kunne bli så marginalisert at det kun er tidsfaktoren

som skiller fremgangsmåtene. Hvis man ser situasjonen i perspektiv er det derfor beilelig for festningsvokterne at diskusjoner rundt detaljer i ulveforvaltningen avsporer debatten fra om verdens kanskje fremste demokrati opererer i en historisk bakevje rundt grunnleggende forutsetninger for miljøforvaltning og akseptabelt menneskesyn. En bakevje der lokalsamfunn sakte sultes ut for elite-ideologier som samfunnet egentlig verken ønsker eller er klar over. Jeg kunne valgt en lang rekke ulike saker som utgangspunkt for det samme resonnementet.

Aksept for ulike former for rådighetsbegrensninger er til syvende og sist betinget av økonomien for eiere og lokalsamfunn. Plassert på skalaen mellom festningsdoktrinen og vinn-vinn læren er det ingen tvil verken om hvor Norge som nasjon ønsker å fremstå, eller om hva lokalsamfunn og eiere ville foretrekke. Når praksisen skjærer helt ut fra denne tidsriktig fastlagte ledetråden står vi overfor den samme situasjonen som forskningen altså påpeker i Afrika. Sammenhengen mellom uttalt holdning og faktisk handling henger ikke sammen.

Den vanlige metoden for å dekke over dette misforholdet her til lands er forskningsprosjekter som skal fremme lokale verneinteresser, beskjedne fond med samme formål, ubetydelige avsetninger av midler til avbøtende tiltak, kommunale verdiskapingspakker som overfører verdiene fra de som faktisk rammes til fellesskapet og dermed opinionen, løfter om at enkelttiltak skal vurderes, uthaling av tid osv osv.

Snart 25 år etter at Brundtlandkommisjonen lanserte "bærekraftbegrepet" i FN er det kanskje anledningen for en bred gjennomgang av vår nasjonale praktiske tilnærming til den uttalte målsettingen?

Gaute.nokleholm@norskog.no

Festningsvern! Innkjøring til Yellowstone i USA, alle nasjonalparkeres mor.

Organisasjonsnytt

Landsmøtet: Gjenvalg til landsstyret

Siste landsmøte i Folkeaksjonen ble arrangert 28. mai på Stjørdal. Landmøtene har etter hvert blitt en stor forsamling, 55 deltagere deltok på årets møte. Ny medlem i landstyret ble Karen Anette Anti-Oskal. Karen er 39 år og reindriftsutøver. Hun har bodd i Namsskogan i Nord-Trøndelag, men har i sommer flyttet til Troms. Karen Anette erfaring med organisasjonsarbeid og rovdyrpolitikk fra reindriftas organisasjoner.

Landsstyrets leder Nils Solberg, Halden og landstyremedlem Vidar Helgesen fra Rena ble gjenvalgt på Landsmøtet i Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk på Stjørdal 28. mai. Gjenvalg ble det også av alle landstyrets varamedlemmer, Ola Arne Aune fra Oppdal, Veronika Seim Bech fra Vik i Sogn og Eli Bjorvatten fra Vegårshei.

Den politiske diskusjonen omhandlet selvfølgelig Stortingets arbeid med nytt rovviltforlik. Ellers gav landsmøtet klar beskjed til landsstyret om å legge til rette for flere lokallag i Nord-Norge. Ola Stensgård fra Skjåk ble valgt til møteleder på neste års landsmøte.

Lesjamøtet 2011

Teskt og foto:
ÅSMUND YSTAD

Det årlige Lesjamøtet, et mangeårig samarbeid mellom Folkeaksjonens lokallag i Lesja og Lesja kommune, ble arrangert 16. august i Lesja kulturhus. Og som vanlig var det fullt hus, med over 100 personer i salen.

Årets tema var selvfølgelig rovviltforliket. Som innledere deltok statsråd Lars Peder Brekk, Merete Furuberg fra Bonde og Småbrukarlaget, Alf Ottar Folkestad fra Naturvernforbundet og Åsmund Ystad fra Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk.

I tillegg fikk sentrale fylkespolitikere fra de politiske partiene i Oppland fylke mulighet til en kort presentasjon av partienes syn på rovdyrforvaltningen. Den tallrike forsamlingen var opptatt av hva det nye rovviltforliket vil bety i praksis, og blant de som tok ordet i debatten var det en klar holdning at rovdyrbestandene må ned.

Panelet på Lesjamøtet besto av, fra venstre, Alf Ottar Folkestad fra Naturvernforbundet, Landbruks- og matminister Lars Peder Brekk, Bonde og Småbrukarlagets leder Merete Furuberg, og fotografen Åsmund Ystad fra Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk. Med mikrofon står Valdresordfører Eivind Brenna som representerte Oppland Venstre.

Ap-politiker Ragnar Nordgreen fra Lillehammer fortalte en fullsatt sal blant annet at Oppland Arbeiderparti ikke ønsker ulv i Norge.

Østfold lokallag øker aktiviteten

Vi er skuffet over at man i Rovdyrforliket 2011 nok en gang utsetter diskusjonen rundt ulv, på bekostning av alle de som må leve med dette til daglig. Man er bekymret for økt belastning og konfliktnivå som en følge av nye ynglinger på norsk og svensk side. Stortinget har vedtatt å evaluere bestandstall og ulvesonen innen 2013, og FNR Østfold ser frem mot å delta aktivt i dette arbeidet.

Her er ledelsen i lokallaget som nå intensiverer arbeidet i Østfold.

Fra venstre: Kai Nikolaisen, Jon Stabekk, Morten Buer, Alexander Langhei, Ellen Labori, Marthe Lie og Roy Yven.

Folkeaksjonens rullende stand i Trysil

Rune Jota, leder i Trysil lokallag tok initiativ til å bygge om en campingvogn til en rullende stand for Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk.

Vogna ble prøvekjørt på Engerdalsdagene i slutten juli. Resultatet ble utmerket, med 25 nye medlemmer.

FOTO: RUNE JOTA

Kontaktinformasjon for Folkeaksjonens lokallag

Lokallag	Leder	Telefon
Akershus	Marius Røer Andresen, Minnesund	tlf. 970 84 134
Østfold	Jon Stabekk, Halden	tlf. 908 66 479
Søndre Buskerud	Tor Brandt, Drammen	tlf. 926 34 730
Glåmdalen	Kjell Eierholen, Arneberg	tlf. 971 80 798
Vestfold	Helge Røsholt, Steinholt	tlf. 33 12 95 17
Telemark	Trond Kvernstuen, Nordagutu	tlf. 959 47 635
Hallingdal	Oddvar Berg, Hol	tlf. 913 42 213
Trysil	Rune Jota, Trysil	tlf. 901 59 524
Åmot og Elverum	Vidar Helgesen, Rena	tlf. 91 74 67 96
Ringsaker	Geir Atle Aas, Brumunddal	tlf. 907 27 902
Rendalen og Stor-Elvdal	Roy Tovsrud, Hanestad	tlf. 62 46 92 28
Nord-Østerdal	Harald Enge, Os	tlf. 950 88 892
Lillehammer	Ottar Moe, Øyer	tlf. 61 27 81 26
Gausdal	John Birger Skansen, Østre Gausdal	tlf. 416 44 713
Nordre Land	Håkon Bratrud, Dokka	tlf. 951 57 970
Valdres	Arne Myrvang, Rogne	tlf. 61 34 04 63
Skjåk	Else Mona Bjørnstad, Skjåk	tlf. 915 39 565
Lesja	Kåre Ljosbakken, Lesja	tlf. 61 24 37 19
Oppdal og Rennebu	Ola Arne Aune, Oppdal	tlf. 970 79 868
Gauldal	Ole Johan Sætre, Ler,	tlf. 72 85 18 21
Nord-Trøndelag	Håvard Furulund, Nordli	tlf. 976 80 570
Helgeland	Arnulf Skreslett, Korgen	tlf. 920 11 611

Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk er en landsomfattende partipolitisk nøytral organisasjon som har til formål å endre dagens rovdyrpolitikk med følgende hovedkrav:

• Forvaltningsmodellen med kjerneområder og soner må bort

Kjerneområder og soner for rovdyr er en kunstig geografisk inndeling som gir en urimelig belastning for enkeltpersoner og lokalsamfunn i rovdyrrområdene. Rovdyrbestandenes levedyktighet må vurderes over større områder også gjennom samarbeid med naboland. Bestandene må balanseres mot en aktiv bruk av utmarksressursene.

• Lokal forvaltning

Rovdyrforvaltningen må underlegges lokal folkevalgt styring og kontroll. Dette er en grunnleggende forutsetning for en vellykket rovdyrpolitikk. Forvaltningen må skje i samsvar med lovverk og internasjonale avtaler som forplikter Norge til å ta hensyn til lokalbefolkningens og urbefolkningens nærings- og kulturtradisjoner.

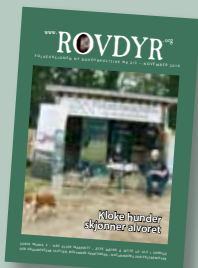
• Effektivt uttak av skadedyr

Uttak av rovdyr som gjør skade, viser unormal adferd, eller skaper truende situasjoner må skje raskt og effektivt. Lovverk og forvaltning må tilpasses allmenne verdioppfatninger om dyrevern, ressursforvaltning og respekt for enkeltmennesket. Nødvergeretten må kunne brukes for å forhindre skade.

• Nei til fast ulvestamme i Norge

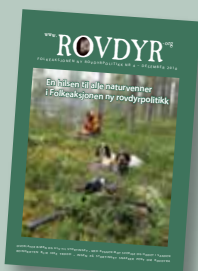
Ulven i Skandinavia tilhører den russiske ulvestammen og er ingen truet art. En ulvestamme gir store negative konsekvenser for allsidig bruk av utmarksressursene og i neste omgang bosetting og næringsliv. Folk føler frykt for ulven der den etablerer seg. Ulven kan i spesielle situasjoner være direkte farlig for mennesker.

For nye lesere: Siste utgaver av bladet Rovdyr.

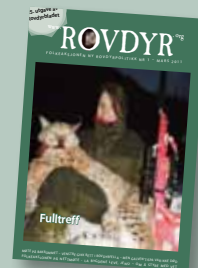
Nr 2/3- 2010

- Leder: Hva er det vi gjør galt?
- Soria Moria 2 – håp eller mareritt
- Innspill til regjeringen om rovdyrpolitikken
- Åtte måter å sette ut ulv i Sverige
- Historisk vedtak i bykommunen Halden
- Der argumentene slutter, begynner genetikken
- Folkeaksjonen møter publikum
- Naturindeks for ekstremister
- Husdyra er en del av det biologiske mangfoldet
- Reisebrev fra Montenegro

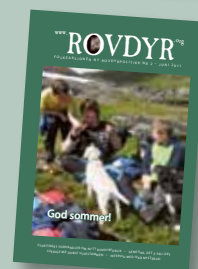
Nr 4-2010

- Leder: Ulvesone? Nei takk!
- Regjeringen overlater bjørn og ulv til Stortinget
- Nok er nok! La bygdene leve, Jens!
- Med ryggen mot Sverige og hodet i sanden
- Reindriften blir ikke trodd om rovdyrtrap
- Ingen på Stortinget snakker pent om rovdyra
- Rovdata åpnet: Økt satsing på overvåking.
- Hyklene blant oss
- Håper je itte dauar i oktober
- Revjegern fra Gausdal

Nr 1-2011

- Rovdyrmøte på bakrommet
- Venstre gikk rett i rovdyrfella
- Folkeaksjonen på Stortinget
- Men Galventispa var ikke død
- Folkeaksjonen på nettmøte i Nationen
- La bygdene leve
- Om å bruke makta med vet
- Enorme tap for reindriften i Nord-Trøndelag
- Ulvemøte i Trysil
- Fullt hus på gaupejakkurs

Nr 2-2011

- Leder: En ny vår?
- Forhandlingene om nytt rovdyrforlik
- Bernkonvensjonen: Bingo eller biologi?
- Ny rovvilterstatning for tamrein
- Genetikk - det er fali det
- Sverige må doble ulvestammen
- Svenskene teller med norske rovdyr
- Kongen i skogen
- Intervju med Ivar Mysterud
- Fra årsmøter i lokallagene

Landsstyret i Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk

Leder	Nils Solberg, Halden	tlf. 479 11 542
Styremedlem	Laila Hoff, Hattfjelldal	tlf. 920 51 459
	Karen Anette Anti Oskal, Målselv	tlf. 900 69 944
	Torvald M. Brinch, Oslo	tlf. 950 48 909
	Vidar Helgesen, Rena	tlf. 917 46 796
Varamedlem	Ola Arne Aune Oppdal	tlf. 970 79 868
	Veronika Seim Bech, Vik i Sogn	
	Eli Bjorvatten Vegårshei	
Daglig leder	Åsmund Ystad, Steinkjer	tlf. 975 95 119
	e-post:	aksjonen@rovdyr.org

Adresseendring?

Flyttet eller fått ny adresse? Vær vennlig og gi oss beskjed, slik at du fortsatt får tidsskriftet Rovdyr i posten.